Powszechny

Dziennik praw krajowych i rządowych,

dla

kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi z Księstwami Oświecimskiém i Zatorskiém, tudzież z Wielkiém Księstwem Krakowskiém.

Część XLI.

Wydana i rozesłana dnia 25. Lutego 1853.

Allgemeines

Landes-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kronland Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Großherzogthume Krakau.

XLI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 25. Februar 1853.

303.

Instrukcyja do statutu o rezerwie z dnia 17. Października 1852,

(Dziennik praw państwa, część LXII., nr. 206, wydana w języku niemieckim dnia 26. Października 1852, w wydaniu niniejszem dnia 27. Listopada 1852),

§. 1.

Stosownie do najwyższego rozporządzenia z dnia 31. Lipca 1852 roku, statut rezerwowy zacznie działać z dniem 1. Listopada 1852 r.

Zaszczep rezerwy, mającej być na nowo ustanowioną, utworzonym będzie:

a) z wszystkich tych żołnierzy, którzy z końcem Października 1851 r. już wysłużyli kapitulacyję swoję; dalej

b) z tych, którzy z końcem Października 1852 r. kończą kapitulacyję swoję, i dłużej dobrowolnie służyć nie chcą; nakoniec

c) z tych żołnierzy, którzy na mocy instrukcyi, ogłoszonej co do rozwiązania landwery w dniu 31. Lipca 1852 r. *) §§. 4. i 5. z landwery do rezerwy przechodzą.

Kapitulanci, którzy skończyli czas służby z końcem Października 1850 r. i już rozpuszczeni zostali z zastrzeżeniem dalszego postanowienia co do obowiązku ich służenia w landwerze lub rezerwie, uważani być mają za zupełnie uwolnionych od tego obowiązku z końcem obecnego roku wojskowego.

Ci zaś z pomiędzy nich, którzy dotąd jeszcze się znajdują w wykazach rzeczywistego stanu wojska, otrzymają równocześnie dymisyję, i zupełnie będą wolnymi od obowiązku wojskowego.

Żołnierze rekrutowani w królestwie Lombardzko-Weneckiem, którzy pozostali wiernymi, będą umieszczeni w szeregach rezerwy tak obecnie, jakoteż później w miarę upuszczenia czasu służby, udzielonego im najwyższym aktem łaski z dnia 19. Września 1848 r.

Dla tych żołnierzy zaś, którym na mocy ustawy naznaczony został za karę dłuższy jak ośmioletni czas służby, rozpocznie się obowiązek służenia w rezerwie przez lat dwa, dopiero po upływie owego dłuższego przeciągu służby.

§. 2.

Wszystkim żołnierzom, zostającym w dalszej jeszcze służbie według powyższych postanowień, począwszy od dnia 1. Listopada 1852 r., lub wstępującym w służbę po owym dniu, policzony będzie czas służby w ten sposób, iż

---

*) Ogłoszenie powyższe nastąpiło w Dzienniku rozporządzeń wojskowych nr. 61, z dnia 8. Sierpnia 1852 r., str. 334.

303.

Instrukzion zum Reserve=Statute vom 17. Oktober 1852,

(im Reichs=Gesetzblatte, LXII. Stück, Nro. 206, ausgegeben in der deutschen Allein=Ausgabe am 26. Oktober 1852, in der gegenwärtigen Doppel=Ausgabe am 27. November 1852),

§. 1.

In Gemäßheit der Allerhöchsten Anordnung vom 31. Juli 1852 hat das Reserve=Statut mit 1. November 1852 in Wirksamkeit zu treten.

Den Stamm der hiernach neu aufzustellenden Reserve bilden:

a) alle mit Ende Oktober 1851 ihre Kapitulazion bereits ausgedienten, dann

b) die mit Ende Oktober 1852 ihre Kapitulazion ausdienenden Soldaten, welche nicht freiwillig fortdienen wollen, endlich

c) die nach den §§. 4 und 5 der unterm 31. Juli 1852 publizirten*) Anleitung zur Auflösung der Landwehr aus dieser in die Reserve fallenden Leute.

Die mit Ende Oktober 1850 ausgedienten Kapitulanten, welche unter dem Vorbehalte der weiteren Bestimmung über ihre Landwehr= oder Reserveverpflichtung bereits entlassen wurden, sind mit Ablauf des gegenwärtigen Militärjahres dieser Verpflichtung als ganz enthoben zu betrachten.

Jene dieser Leute aber, welche bisher noch im effektiven Stande der Truppen fortgeführt werden, sind zur nämlichen Zeit mit Abschied zu entlassen, und hiedurch ganz aus dem Militärverbande zu bringen.

Die treugebliebenen Soldaten der aus dem lombardisch=venezianischen Königreiche rekrutirten Truppen sind sowohl jetzt, als in der Folge — nach Maß der ihnen durch den Allerhöchsten Gnadenakt vom 19. September 1848 zu Theil gewordenen Dienstzeitnachsicht in die Reserve einzureihen.

Bei jenen Soldaten aber, denen in Folge des Gesetzes strafweise eine längere als die achtjährige Dienstzeit auferlegt wurde, tritt die zweijährige Reserveverpflichtung erst nach dem Ablaufe der längeren Dienstzeit ein.

§. 2.

Bei allen Leuten, die nach den obigen Bestimmungen vom 1. November 1852 an, noch in der Dienstverpflichtung bleiben, oder nach diesem Zeitpunkte in selbe treten, hat von nun an die Anrechnung der Dienstzeit in der Art zu geschehen, daß

*) Diese Publikazion geschah durch das Armee=Verordnungsblatt Nr. 61, vom 8. August 1852, Seite 334.

każdy rok, w którym na dniu ostatnim Grudnia żołnierz zostaje w związku wojskowym, policzonym mu będzie za cały rok służby, tak, iż tenże, jeżeli, oprócz przypadków wyjętych, na dniu ostatnim Grudnia po ósmy raz już znajdował się w związku czynnego wojska, przeniesiony zostanie do rezerwy, a po dwóch pełnych łatach z niej uwolnionym będzie.

§. 3.

Przeniesienie do rezerwy odbywać się będzie w sposób następujący:

Z końcem Października każdego roku żądać będą wszystkie oddziały wojska i bransze, mające osobne korpusy składowe (dépôt), od swych komendantów podwładnych, aby im przedłożyli konsygnacyje, sporządzone według formularza I. co do tych żołnierzy, którzy według przepisów statutu rezerwowego z końcem Grudnia tegoż samego roku wcieleni być mają do rezerwy.

Formularz I.

Rzeczone konsygnacyje, do których komendanci wojsk dołączyć winni podobne wykazy żołnierzy tej samej klasy, należących do sztabu, przesełane być winny ze strony korpusów wojskowych, mających zakłady składowe, z początkiem Listopada do korpusu składowego (dépôt), wraz z konsygnacyją sumaryczną, obejmującą jedynie tylko oddziały niższe i liczbę żołnierzy, mających być przeniesionymi z każdego oddziału do rezerwy; komendant składu (dépôt) winien do tejże konsygnacyi dołączyć podobne wykazy co do stanu żołnierzy, należących do jego własnego oddziału, i to wszystko wraz z wszelkiemi załączeniami, doręczyć kancelaryi rachunkowej, która winna będzie dochodzić z ksiąg gruntowych, u siebie prowadzonych: „czy żołnierze wykazani w każdej konsygnacyi oddziałów niższych kończą służbę swoję z końcem Grudnia, i zdolnymi są do przeniesienia do rezerwy", tudzież zamieszczać zdanie swoje wraz z uwagami co do tych żołnierzy, którzy według jej dochodzeń nie są jeszcze zdolnymi do przeniesienia do rezerwy, na każdej konsygnacyi oddziału niższego, uzyskać potwierdzenie tychże uwag przez komisaryjat wojenny, pod którego inspekcyją zostaje, zrektyfikować w konsygnacyi sumarycznej, wystawionej przez komendanta wojska, liczbę żołnierzy rzeczywiście zdolnych do przeniesienia do rezerwy, i to wszystko odesłać na powrót do komendanta składu (dépôt) najdalej do końca Listopada.

Komendant składu winien komendantowi swego korpusu wojskowego wykazać żołnierzy, którzy stosownie do uwag kancelaryi, do przeniesienia do rezerwy *jeszcze nie są zdolnymi*, również jeżeli w tym względzie żadnej nie znalazł pomyłki, donieść ma, iż wykazy żądane od oddziałów niższych, są w porządku, poczem tenże ostatni nakaże z końcem Grudnia zrektyfikować księgi gruntowe dotyczących oddziałów niższych, i wykreślić z wykazów zaopatrzenia i z raportów wszystkich żołnierzy, zdolnych do przeniesienia do rezerwy.

jedes Jahr, an dessen letztem Dezember ein Mann im Militärverbande steht, ihm als ein volles Dienstjahr angerechnet werde, und selber daher, wenn er, die ausgenommenen Fälle abgerechnet, acht Mal am letzten Dezember noch in den aktiven Truppenverband gehört, aus diesem in die Reserve versetzt, und zwei volle Jahre darnach aus dieser entlassen werde.

§. 3.

Die Versetzung in die Reserve hat in folgender Art vor sich zu gehen:

Mit Ende Oktober jeden Jahres haben sämmtliche Truppen und Branchen, welche mit eigenen Depotkörpern betheilt sind, von ihren Unterabtheilungs-Kommandanten nach dem Formulare I. verfaßte Konsignazionen über jene Leute ihres Effektivstandes einzufordern, welche nach den Bestimmungen des Reserve-Statutes, mit Ende Dezember des nämlichen Jahres zur Einreihung in die Reserve gelangen sollen.

Formulare

Diese Konsignazionen, denen die Truppenkommandanten ähnliche für die zum Stabe gehörigen Leute der nämlichen Klasse beizufügen haben, sind von den mit Depotanstalten betheilten Truppenkörpern im Anfange des November mit einer summarischen Konsignazion, welche blos die Unterabtheilungen und die Zahl der von jeder zur Uebersetzung in die Reserve bezeichneten Leute zu enthalten hat, ihrem Depotkörper zuzusenden; der Depotkommandant hat dieser Konsignazion die ähnlichen Verzeichnisse über die in den Stand seiner eigenen Unterabtheilung gehörigen Leute beizufügen, und das Ganze sohin sammt allen Beilagen der Rechnungskanzlei zuzustellen, welche die Richtigkeit: „daß die in jeder Konsignazion der Unterabtheilungen benannte Mannschaft ihre Dienstpflicht in der aktiven Armee mit Ende Dezember erfüllt haben wird, und somit zur Versetzung in die Reserve geeignet sei,“ — aus den bei ihr geführten Grundbuchsblättern zu erheben, und diesen Befund sammt den Bemerkungen über jene Leute, welche allenfalls nach ihren Erhebungen zur Versetzung in die Reserve noch nicht geeignet sind, auf jeder Unterabtheilungs-Konsignazion beizufügen, die Bestätigung dieser Klauseln aber von ihrem respizirenden Feldkriegskommissariate einzuholen, in der vom Truppen-Kommandanten ausgefertigten summarischen Konsignazion die Zahl der zur Uebersetzung in die Reserve wirklich geeigneten Mannschaft zu rektifiziren und sonach das Ganze wieder dem Depot-Kommandanten bis längstens Ende November zurückzustellen haben wird.

Der Kommandant des Depot hat jenem seines Truppenkörpers die nach diesen Kanzlei-Anmerkungen zur Uebersetzung in die Reserve noch nicht geeignete Mannschaft, so wie im Falle, als in dieser Beziehung kein Fehler entdeckt wurde, die Richtigkeit der — von den Unter-Abtheilungen eingeforderten Verzeichnisse sogleich anzuzeigen, worauf letzterer die Rektifizirung der Grundbücher der betreffenden Unter-Abtheilungen, und die Inabgangbringung aller wirklich zur Versetzung in die Reserve geeigneten Leute in den Verpflegslisten und Rapporten mit Ende Dezember anordnet.

Przy oddziałach wojska i branszach, nie mających własnych korpusów składowych (dépôt), sam komendant winien uskutecznić takie sprostowanie konsygnacyj swoich oddziałów niższych przez kancelaryję rachunkową.

To samo mieć będzie miejsce w branszach, których cały stan żołnierzy nie jest rozdzielony na osobne podziały, n. p. przy stadninach, szpitalach garnizonowych, komisyjach mundurowych i t. d. i t. d.

Przy korpusie furwezów, uważanemi będą pod tym względem wszystkie komendy posterunkowe krajowe, jako korpusy oddzielne, ewidencyje zaś urlopników, które się u nich znajdują, jako ich zakłady składowe (dépôt).

Ponieważ przy pierwszem ustanowieniu rezerwy, w tym roku uskutecznić się mającem, żołnierze do tego przeznaczeni, na mocy §. 1. na dwie klasy się dzielą, którzy ukończywszy kapitulacyję z końcem Października 1851 r., tylko rok 1, i na tych, którzy kończąc kapitulacyję z końcem Października 1852 r., dwa lata w rezerwie pozostaną, dla tego wszystkie korpusy wojsk i bransze winny są wykazy tu przepisane pierwszy raz osobno sporządzić dla każdej z tych klas, tudzież i żołnierze, przechodzący ze stanu rozwiązanych 1ch batalijonów landwery do rezerwy, stosownie do różnicy dotychczasowego przeciągu służby, w ten sam także sposób wykazanymi być mają.

§. 4.

Żołnierze, przeznaczeni do przeniesienia do rezerwy, którzy dotąd nie są na urlopie, i nie mają paszportów urlopniczych, otrzymają urlop przy przeniesieniu ze stanu miejscowego do rezerwy, i odesłani zostaną z paszportami urlopniczemi do miejsc, które sobie za mieszkania obrali.

Tacy żołnierze odesłani być winni na urlop w Październiku każdego roku; a ponieważ oni już wcześnie oświadczyć będą musieli stale wolę swoję, że dłużej służyć nie chcą, może w razie, jeżeli mają szarże podoficerów, zastąpienie onychże nastąpić na stan miejscowy doczasowo-oznaczony od tego dnia, od którego stosownie do regulaminu występują z płacy z ich szarżą połączonej.

§. 5.

Wysłużeni kapitulanci, wykreśleni w ten sposób w całej armii z końcem Grudnia każdego roku z rzeczywistego stanu wojska i bransz, przejdą z dniem 1. Stycznia następującego roku, bez względu na zamieszkanie, jakie sobie obrali, do rezerwy tego samego korpusu wojska, lub tej samej branszy, przy której na ostatku służyli, i wykazanymi być mają w miarę jak przybywają, przez władzę przeznaczoną do utrzymywania rezerwy w ewidencyi, na mocy następujących rozporządzeń.

Bei Truppen und Branchen, welche **keine eigenen Depotkörper** haben, hat der Kommandant die so gestaltige Verifizirung der Konsignazion seiner Unter-Abtheilungen bei seiner Rechnungskanzlei gleich selbst zu veranlassen.

Das Gleiche hat bei Branchen zu geschehen, deren ganzer Mannschaftsstand nicht regelmäßig in besondere Unter-Abtheilungen vertheilt ist, z. B. bei Gestüten, Garnisons-Spitälern, Monturs-Kommissionen ꝛc.

Beim Fuhrwesen-Korps werden in dieser Beziehung alle Landes-Postokommanden als selbständiger Körper, und die bei ihnen befindlichen Urlauber-Evidenthaltungen als ihre Depot-Anstalten betrachtet.

Da bei der heuer noch vor sich gehenden ersten Aufstellung der Reserve die dazu, laut des §. 1, bestimmte Mannschaft in 2 Klassen zerfällt, nämlich in jene, welche als mit Ende Oktober 1851 ausgediente Kapitulanten nur 1 Jahr, und in jene, welche als mit Ende Oktober 1852 ausdienend, 2 Jahre in der Reserveverpflichtung bleiben, so haben auch alle Truppen und Branchen die hier vorgeschriebenen Verzeichnisse das erste Mal separirt für jede dieser Klassen verfassen zu lassen, und es sind auch die aus dem Stande der aufgelösten 1. Landwehr-Bataillons in die Reserve fallenden Leute nach Verschiedenheit ihrer bisherigen Dienstzeit auf diese Art separirt zu behandeln.

§. 4.

Die zum Uebertritte in die Reserve bestimmten Leute, welche nicht bereits beurlaubt, und daher nicht mit Urlaubspässen versehen sind, müssen bei der Versetzung aus dem Lokostande gerade in die Reserve beurlaubt, und mit Urlaubspässen in die von ihnen gewählten Aufenthaltsorte abgesendet werden.

Diese Absendung hat im Oktober jeden Jahres stattzufinden, und da diese Leute immer schon früher ihren Willen, nicht fortdienen zu wollen, bestimmt ausgesprochen haben müssen, kann, im Falle selbe Unteroffiziers-Chargen bekleiden, deren Ersatz auf den zeitweise bestimmten Lokostand von dem Tage an stattfinden, von welchem sie reglementmäßig aus der ihrer Charge anklebenden Gebühr treten.

§. 5.

Die solchergestalt bei der ganzen Armee mit Ende Dezember jeden Jahres aus dem effektiven Stande der Truppen und Branchen in Abgang gebrachten ausgedienten Kapitulanten übergehen vom 1. Jänner des nächsten Jahres, ohne Rücksicht auf den von ihnen gewählten Aufenthaltsort, in die Reserven des nämlichen Truppenkörpers, oder der nämlichen Branche, bei der sie zuletzt dienten, und es hat deren Zuwachsnahme darin von der zur Evidenthaltung der Reserve durch die nachfolgenden Anordnungen bestimmten Behörde zu geschehen.

§. 6.

Utrzymywanie w ewidencyi rezerwy każdego całego korpusu, należeć będzie w oddziałach wojska, mających własne zakłady składowe (dépôt), do tychże; w oddziałach wojska i branszach zaś, nie mających zakładów składowych, do komend oddziałów wojskowych i bransz.

§. 7.

Każda z tych władz winna prowadzić księgę gruntową całego stanu rezerw według fomularza II.

Formularz II.

W tych księgach gruntowych, należy oprócz scisłego zachowania przepisów w formularzu zawartych, zamieścić w rubryce „Uwaga" wszelkie zmiany, wydarzające się przez wykonywanie praw zastrzeżonych komendantom wojsk w §. 11. statutu rezerwowego, w pierwotnym opisie tak zwanym nacyjonale, tudzież z powodu zmiany zamieszkania; w rubryce zaś „wystąpienie z rezerwy", należy zamieścić, czy takowe nastąpiło przez śmierć, przez uwolnienie po ukończonej służbie rezerwowej, lub czy w ciągu tejże w skutku superarbitryjum, czy w skutku uwolnienia w drodze kancelaryjnej lub innej, czy z powodu przeniesienia do stanu rezerwy innego oddżiału wojska, lub powrotu do czynnej służby.

Oprócz owej księgi gruntowej, należy prowadzić osobne ternijony według formularza III., w których cały stan rezerwy dotyczącego korpusu, według okręgów werbunkowych, w których żyją właściwi żołnierze rezerwowi, do niego należący, ciągle w ewidencyi utrzymywany być winien w taki sposób, ażeby każdej chwili obliczonym i z niego raport złożonym być mógł.

Formularz III.

Tym końcem każdy żołnierz rezerwowy zapisanym być winien do księgi gruntowej i oraz do ternijonu odpowiedniego okręgu werbunkowego, przy każdej zmianie okręgu werbunkowego zamieszkania swego, przenieść go należy z ternijonu jednego okręgu werbunkowego do drugiego; przy zupełnem zaś wystąpieniu ze stanu rezerwy należy to zanotować tak w ternijonie, jakoteż w księdze gruntowej, liczbę ostatnią oznaczającą głowę jego, należy wykreślić w ternijonie, z którego wystąpił, a to dla tego, ażeby przy składaniu raportów o stanie rezerwy nie był policzonym.

§. 8.

Przy kawaleryi wykazywane będzie przybycie i występywanie żołnierzy rezerwowych, przeznaczonych do furwezów, przez szwadrony rezerwowe w własnych księgach gruntowych i ternijonach na mocy §. 4. instrukcyi danej szwadronom składowym (dépôt); a dokładne wyciągi księgi gruntowej co do tychże zmian, przesełane będą do komendy posterunku krajowego furwezów, poczem żołnierze w tejże komendzie przeniesieni zostaną do księgi gruntowej i do ternijonów, w uwadze księgi gruntowej zaś zanotowany będzie pułk kawaleryi, z którego rezerwy żołnierz pochodzi.

§. 6.

Die Evidenthaltung der Reserve jedes ganzen Körpers haben bei Truppen, welche mit Depot-Anstalten betheilt sind, diese letzteren, bei Truppen und Branchen aber, welche keine Depot-Anstalten haben, die Truppen- und Branchen-Kommanden selbst zu besorgen.

§. 7.

Jede dieser Behörden hat über ihren eigenen ganzen Reservestand ein Grundbuch nach dem Formulare II. zu führen.

Formulare II.

In diesen Grundbüchern ist nebst genauer Beobachtung der im Formulare enthaltenen Weisungen in der Rubrik „Anmerkung“ jede Veränderung anzuführen, die sich durch die im §. 11 des Reserve-Statutes den Truppenkommandanten vorbehaltenen Rechte an der ursprünglichen Nazionalbeschreibung und durch die Veränderung des Aufenthaltsortes ergeben, in der Rubrik „Abgang aus der Reserve“ aber anzuführen, ob dieser durch den Tod, durch die Entlassung nach erfüllter Reservepflicht oder während dieser in Folge Superarbitriums, in Folge der Entlassung im Konzertazions- oder einem anderen Wege, der Versetzung in den Reservestand einer anderen Truppe oder des Wiedereinrückens zum aktiven Dienste ꝛc. Statt hatte.

Nebst diesem Grundbuche sind besondere Ternione nach dem Formulare III zu führen, in welchen der ganze Reservestand des betreffenden Körpers nach den Werbbezirken, in denen die eigenen Reservemänner leben, fortan dergestalt evident gehalten werden muß, daß selber jeden Augenblick abgezählt und darüber Rapport erstattet werden kann.

Formular III.

Zu diesem Ende muß jeder Mann zugleich in das Grundbuch und in den Ternion des betreffenden Werbbezirkes eingetragen, bei jeder Veränderung des Werbbezirkes seines Aufenthaltes aus dem Ternion des einen in jenen des anderen Werbbezirkes übertragen, bei völligem Abgange aus dem Reservestande aber dieses in den Ternionen ebenso, wie im Grundbuche vorgemerkt, der seinen Kopf bezeichnende letzte Ziffer aber in dem Ternion, in welchem er in Abgang kommt, durchstrichen werden, um bei Erstattung der Rapporte über den Stand der Reserve nicht mehr mitgezählt zu werden.

§. 8.

Bei der Kavallerie werden die in Gemäßheit des §. 4 der Instrukzion für die Depot-Eskadrons, für das Fuhrwesen bestimmten Reservemänner von den Reserve-Eskadrons in den eigenen Grundbüchern und Ternionen in Zuwachs und Abgang durchgeführt, und über selbe vollständige Extrakte des Grundbuches dem betreffenden Fuhrwesen-Landes-Postokommando zugesendet, auf welche die Mannschaft bei letzteren in das Grundbuch und in die Ternionen übertragen, in der Anmerkung des Grundbuches aber das Kavallerie-Regiment vorgemerkt werden muß, aus dessen Reservestand der Mann herrührt.

Przy furwezach należy żołnierzy, przestępujących do rezerwy z oddziałów niższych, zostających pod komendą posterunku krajowego, którzy obierają zamieszkanie w okręgu innej komendy posterunku krajowego, przenieść do tejże komendy i wciągnąć stan rezerwowy onejże w sposobie dla kawaleryi przepisanym.

§. 9.

Jednakże, ażeby w ogólności mieć przekonanie o istnieniu żołnierzy rezerwowych, i ograniczyć czynności co do takowych na władze wojskowe i polityczne, najbliżej ich zamieszkania będące, każda komenda okręgu werbunkowego winna jest także utrzymywać w ciągłej ewidencyi wszystkich żołnierzy rezerwowych armii, żyjących w jej okręgu, i będzie mieć względem nich te same prawa, jakie jej służą względem urłopników.

Tym końcem nakażą wszystkie batalijony składowe piechoty, mające obowiązek prowadzenia komendy werbowniczej, tudzież komenda pułkowa strzelców cesarskich, równie jak każdy korpus wojska, który w przyszłości mieć będzie własną komendę werbunkową w Dalmacyi, swym podwładnym rewizorom konskrypcyjnym, ażeby oprócz księgi gruntowej, przepisanej w §. 6. dla całej rezerwy swego własnego korpusu i ternijonów do tego należących, prowadzili osobną podobną księgę gruntową względnie wszystkich żołnierzy rezerwowych obcych pułków i bransz, żyjących w ich obrębie.

W tej księdze gruntowej poświęcone będą osobne zeszyty dla każdego pułku piechoty, kawaleryi, artyleryi i inżynijeryi, dla korpusu pijonijerów i flotyli, tudzież dla korpusu rakietników; żołnierzy rezerwowych zaś, należących do

a) batalijonów artyleryi fortecznej i wszystkich technicznych oddziałów artyleryi,

b) korpusu furwezów,

c) zarzadu remontowego,

d) komisyj mundurowych,

e) batalijonów sanitarnych,

f) „ garnizonowych,

g) „ kordonowych,

h) szpitalów garnizonowych,

i) korpusów marynarskich, nakoniec

k) do pułków żandameryjnych i do korpusów policyi wojskowej, winno się wprawdzie zamieszczać w osobnych zeszytach, oddzielonych wedle owych nazw ogólnych, jednakże bez rozdzielania ich na pojedyncze oddziały;

Beim Fuhrwesen sind jene Leute, welche aus den einem Landes-Posto-Kommando unterstehenden Unter-Abtheilungen in den Reservestand gelangen, ihren Aufenthalt aber in dem Bezirke eines anderen Landes-Posto-Kommando nehmen, in der für die Kavallerie bestimmten Art zu dem letzteren zu transferiren und in dessen eigenen Reservestand aufzunehmen.

§. 9.

Um jedoch die Ueberzeugung von der Existenz der Reservemänner überhaupt zu gewinnen, und darüber die Geschäftsführung auf die ihren Aufenthaltsorten zunächst stehenden Militär- und politischen Behörden zu beschränken, sind gesammte Reservemänner der Armee auch bei jenem Werbbezirks-Kommando, in deren Bezirk sie leben und denen für diese Leute die nämlichen Obliegenheiten, wie für die Beurlaubten übertragen werden, evident zu halten.

Zu diesem Ende haben gesammte, ein Werbbezirks-Kommando zu führen berufene Depot-Bataillons der Infanterie, das Regiments-Kommando vom Kaiser-Jäger, und der etwa in der Folge mit einem eigenen Werbbezirks-Kommando betheilt werdende Truppenkörper in Dalmazien durch die selbem untergeordneten Konskripzions-Revisoren nebst dem im §. 6 für die ganze Reserve des eigenen Körpers vorgeschriebenen Grundbuche und den dazu gehörigen Ternions, auch noch ein besonderes ähnliches Grundbuch für die im eigenen Bezirke lebenden Reservemänner fremder Regimenter und Branchen führen zu lassen.

In diesem Grundbuche müssen für jedes Infanterie-, Kavallerie-, Artillerie- und Genie-Regiment, für jedes Feldjäger-Bataillon, für das Pionier- und Flottillen-Korps und für das Raketeur-Korps besondere Hefte gewidmet werden, dagegen sind in selben

a) die allen Festungs-Artillerie-Bataillons und gesammten technischen Artillerie-Abtheilungen,

b) die dem Militär-Fuhrwesen-Korps überhaupt,

c) die dem Beschäl- und Gestüttwesen,

d) die den gesammten Montours-Kommissionen,

e) " " " Sanitäts- Bataillons,

f) " " " Garnisons- Bataillons,

g) " " " Kordons- Bataillons,

h) " " " Garnisons-Spitälern,

i) " " " Marine-Körpern, endlich

k) " " " Gensd'armerie-Regimentern und dem Militär-Polizeiwach-Korps zugehörigen Reservemänner wohl in eigenen, nach diesen allgemeinen Bezeichnungen abgetheilten Heften, jedoch ohne besondere Zertheilung nach den

te ostatnie tylko w drugiej rubryce księgi gruntowej zamieszczonemi być winny.

§. 10.

Dla każdego żołnierza, wstępującego w sposób wyżwspomniony z dniem 1. Stycznia każdego roku w stan rezerwy tegoż samego korpusu, obowiązani są komendanci władz, mających stosownie do §. 6. utrzymywać rezerwy w ewidencyi, wystawić karty rezerwowe według formularza IV. zaraz po nadejściu cząstkowych konsygnacyj, wzmiankowanych w §. 3. i potwierdzonych przez komisaryjaty wojenne. Tylko dla żołnierzy rezerwowych kawaleryi, przeniesionych wprost do korpusu furwezów, tudzież dla żołnierzy komendy posterunku krajowego furwezów, którzy przeniesieni zostają do innej komendy, wystawiać będą karty rezerwowe te komendy posterunku krajowego furwezów, które na mocy §. 6. do utrzymywania ich w ewidencyi są przeznaczone.

Formularz IV.

W druki takich kart rezerwowych, tudzież ksiąg gruntowych, zaopatrzone będą według potrzeby oddziały wojsk i bransze, przez komendy wojskowe krajowe.

§. 11.

Wspomnione karty rezerwowe, uporządkowane będą przez kompanije składów strzeleckich, szwadrony rezerwowe i przez komendy posterunków krajowych furwezowe, tudzież przez wszystkie korpusy wojsk i bransz, nie mających własnych zakładów składowych (dépôt), według okręgów werbunkowych pułków pieszych, w których zamieszkują pojedynczy żołnierze; wyżrzeczone karty spisane zostaną dla każdego okręgu werbunkowego w osobnej konsygnacyi, obejmując numer karty rezerwowej, szarżę, nazwisko, tudzież zamieszkanie, powiat i obwód żołnierza, a konsygnacyje takowe przesłane zostaną wraz ze wszystkiemi do nich należącemi kartami rezerwowemi do właściwej komendy okręgu werbunkowego w taki sposób, ażeby niezawodnie nadeszły do 16. Grudnia każdego roku.

§. 12.

W komendach werbunkowych podporządkowane być mają wszystkie tak nadeszłe karty rezerwowe żołnierzy innych pułków i bransz, tudzież karty rezerwowe żołnierzy własnych korpusów wojskowych, które tam już znajdować się muszą, według obwodów, komitatów, delegacyj i innych odpowiednich politycznych okręgów urzędowych lub miast, w których się znajduje zamieszkanie każdego z osobna, dalej sporządzony być winien dla każdego z tych okręgów urzędowych lub miast wykaz, obejmujący korpus wojska lub branszy, do którego rezerwy każdy żołnierz należy, numer jego karty rezerwowej, jego szarżę, imię i nazwisko, nareszcie jego zamieszkanie, gminę i powiat, któreto wykazy

einzelnen Abtheilungen derselben aufzunehmen, sondern diese letzteren nur in der zweiten Rubrik des Grundbuches anzusetzen.

§. 10.

Für jeden auf die vorbezeichnete Art mit 1. Jänner eines Jahres in den Reservestand des nämlichen Körpers gelangenden Mann haben die Kommandanten der im §. 6 zur Evidenthaltung der Reserve beauftragten Behörden gleich nach dem Einlangen der im § 3. bezeichneten feldkriegskommissariatisch bestätigten Partikular-Konsignazionen, eine Reservekarte nach dem Formulare IV auszufertigen. Nur für jene Reservemänner der Kavallerie, welche gleich ursprünglich zum Fuhrwesen, dann für jene Leute eines Fuhrwesen-Landesposto-Kommando, die zu einem anderen übersetzt werden, haben die laut §. 6 zu deren Evidenthaltung bestimmten Fuhrwesen-Landesposto-Kommanden, die Reservekarten auszufertigen.

Formul. IV

Mit Impressen zu diesen Reservekarten, sowie zu den Grundbuchsbögen werden die betreffenden Truppen und Branchen durch die Landes-Militär-Kommanden nach Bedarf betheilt werden.

§. 11.

Diese Reservekarten sind von allen Jäger-Depot-Kompagnien, Reserve-Eskadronen und Fuhrwesen-Landesposto-Kommanden, dann von allen, mit keinen eigenen Depotanstalten betheilten Truppen- und Branchenkörpern nach den Infanterie-Regiments-Werbbezirken, in denen sich die Aufenthaltsorte der einzelnen Leute befinden, zu ordnen, für jeden dieser Werbbezirke in einer Konsignazion zu verzeichnen, welche das Nummer der Reservekarte, die Charge und den Namen, dann den Aufenthaltsort, Bezirk und Kreis des Mannes zu enthalten hat, und diese Konsignazion sammt den dazu gehörigen Reservekarten dem betreffenden Werbbezirks-Kommando dergestalt zuzusenden, daß sie bei diesem bis 16. Dezember jeden Jahres richtig einlange.

§. 12.

Bei den Werbbezirks-Komanden sind gesammte auf diese Art für Leute anderer Regimenter und Branchen einlangende, sammt den für die Leute des eigenen Truppenkörpers bereits vorhanden seyn müssende Reservekarten, nach den Kreisen, Komitaten, Delegazionen, oder sonstigen analogen politischen Amtsgebieten oder Städten, in denen die Wohnorte jedes einzelnen liegen, zu sortiren, darüber für jede einzelne dieser Amtsgebiete oder Städte ein Verzeichniß zu verfassen, welches den Truppen- oder Branchenkörper, zu dessen Reserve jeder Mann gehört, das Nummer seiner Reservekarte, seine Charge, Tauf- und Zunamen, endlich seinen Aufenthaltsort, Gemeinde und Bezirk zu enthalten hat, und diese Verzeichnisse sammt den Reservekarten den ge-

przesłać należy wraz z kartami rezerwowemi rzeczonym władzom obwodowym, komitatowym, delegacyjom i podobnym właściwym władzom politycznym i magistratom miast, z których pierwsze doręczyć winny wyciągi z nich sporządzane według powiatów wraz z należącemi do nich kartami rezerwowemi urzędom powiatowym, te zaś w podobny sposób przełożonym gmin, z tym nakazem, ażeby ci wręczyli karty rezerwowe żołnierzom dotyczącym, udzieliwszy im wprzód w języku krajowym objaśnienia względem przepisów, objętych w tejże karcie, tudzież ażeby odebrali od nich paszporta urlopowe, i przesłali takowe do władz powiatowych i do magistratów, nie podlegających władzy powiatowej, przez które dalej wraz z wykazem przedłozone zostaną władzy obwodowej, która, powziąwszy przekonanie, iż rzeczone paszporta od wszystkich żołnierzy, którzy otrzymali karty rezerwowe, znajdują się należycie, prześlą takowe wraz z konsygnacyjami, sporządzonemi według powiatów, do komendy werbunkowej, do czego wyż wspomnione magistraty miast, okolicznościom odpowiednio zastosować się powinny.

§. 13.

Władze powiatowe, tudzież przełożeni gmin, które z powodu większej nieco ludności lub dla innych stosunków przez władzę polityczną krajową do tej czynności są upoważnione, obowiązani są, a mianowicie pierwsze dla każdej gminy osobno prowadzić protokół co do wszystkich w ich obrębie żyjących żołnierzy rezerwowych, w którym każdy żołnierz z rezerwy wyszczególniony być winien według wszystkich rubryk, jakie się znajdują wypełnione pismem w karcie rezerwowej, i w którym dokładnie zapisywane być mają wszelkie zmiany, jakiekolwiek się wydarzą co do jego osoby.

Ponieważ na mocy przepisów niżej następujących żaden żołnierz od rezerwy nie może opuszczać zamieszkania swego na czas dłuższy, lub na zawsze bez wiedzy przełożonego gminy i swej władzy powiatowej, dla tego władze polityczne, mające obowiązek prowadzenia protokółu, odpowiedzialnemi są za to, jeżeli nie będą w stanie każdej chwili udzielić dokładnej wiadomości o pobycie każdego żołnierza od rezerwy, należącego do jej powiatu, lub dawniej do niego odesłanego.

Władze krajowe winny rozdzielić między urzędy polityczne powiatowe potrzebną ilość drukowanych arkuszy na protokóły rezerwowe.

§. 14.

Żołnierz od rezerwy nie będzie mógł, chyba na krótki tylko czas, dla zarobku lub dla zwyczajnego obrotu oddalić się z miejsca pobytu, wyrażonego w karcie rezerwowej, jeżeli mu właściwa władza polityczna lub policyjna nie udzieli dokumentu do podróży, potwierdzonego przez komendę werbunkową, po-

dachten Kreis-, Komitats-, Delegazions- oder sonstigen bezüglichen politischen Behörden und Stadtmagistraten zuzusenden, von welchen die ersteren hieraus bezirksweise Extrakte sammt den dazu gehörigen Reservekarten den Bezirksbehörden, die letzteren aber in ähnlicher Weise den Gemeindevorstehern mit dem Auftrage zuzustellen haben, die Reservekarten den betreffenden Leuten nach vorheriger, ihnen in der Landessprache ertheilter Belehrung über die darin enthaltenen Weisungen auszuhändigen, von ihnen dagegen die Urlaubspässe abzunehmen, und diese sohin den Bezirksbehörden und den einer Bezirksbehörde nicht unterstehenden Stadtmagistraten einzusenden, welche letztere selbe mit einem Verzeichnisse der Kreisbehörde vorzulegen, und diese nach genommener Einsicht, daß selbe für alle mit Reservekarten betheilten Leute richtig vorhanden seyen, sammt den bezirksweisen Konsignazionen dem Werbbezirks-Kommando zu übersenden hat, wornach sich auch die obbemerkten Stadtmagistrate den Umständen entsprechend zu benehmen haben.

§. 13.

Die Bezirksbehörden, sowie die Vorsteher der von der politischen Landesbehörde wegen größerer Bevölkerung, oder wegen sonstiger Verhältnisse hiezu angewiesenen Gemeinden sind verpflichtet, und zwar die ersteren gemeindeweise, über alle in ihrem Bereiche lebenden Reservemänner ein Protokoll zu führen, in welchem jeder Reservemann nach allen in der Reservekarte mit Handschrift ausgefüllten Rubriken aufzuführen, und jede mit ihm in was immer für einer Beziehung vorgehende Veränderung genau einzutragen ist.

Da nach den nachfolgenden Bestimmungen kein Reservemann seinen Aufenthaltsort für längere Zeit oder für immer ohne Vorwissen seines Gemeindevorstehers und seiner Bezirksbehörde verlassen darf, so bleiben die zur Führung des Protokolls beauftragten politischen Behörden dafür verantwortlich, daß sie jeden Augenblick über den Aufenthalt jedes in ihren Bezirk wirklich gehörigen, so wie jedes früher in diesen gewiesenen Reservemannes, genaue Auskunft zu geben im Stande sind.

Die politischen Bezirksbehörden sind von der Landesstelle mit den erforderlichen gedruckten Reserveprotokollsbögen zu betheilen.

§. 14.

Der Reservemann darf sich aus seinem, auf der Reservekarte aufgeführten Aufenthaltsorte, außer auf kurze Zeit zum Erwerbe oder gewöhnlichen Verkehre, nur dann entfernen, wenn ihm die betreffende politische oder Polizeibehörde eine vom Werbbezirks-Kommando über die geschehene Vormerkung bestätigte Reiseurkunde ertheilt hat,

uskutecznionem zanotowaniu, i winien będzie w ciągu podróży lub pochodu zgłosić się do wszystkich władz policyjnych i posterunków żandarmeryi tych miejsc, w których przez noc zostaje.

Każda władza polityczna lub policyjna, wystawiająca w taki sposób paszporta lub książki wędrownicze dla żołnierzy od rezerwy, winna jest w takowych wyrazić przymiot posiadacza, jako żołnierza od rezerwy właściwego korpusu wojska wymienić się mającego, i doręczyć takowe komendzie werbunkowej do wspólnego zatwierdzenia i zanotowania w księdze gruntowej, ta zaś przeszle takowe władzy powiatowej, dla doręczenia ich żołnierzowi z rezerwy, po odebraniu od niego karty rezerwowej, która aż do powrotu jego i do zwrócenia paszportu zachowaną być winna u władzy powiatowej.

Władze powiatowe obowiązane są czuwać nad tem, żeby żołnierz dotrzymał terminu, do powrotu mu wyznaczonego; a w razie gdyby go przekroczył, uczynić przeciw niemu zastosowanie prawnych przepisów co do powołania mieszkańców, bez pozwolenia nieobecnych.

Wszystkie władze policyjne i posterunki żandarmeryi, u których się winien meldować żołnierz od rezerwy w podróży lub wędrówce będący, winny są, szczególnie w tych miejscach, w których się dłuższy czas zatrzymywać zamyśla, czuwać nad tem, aby dotrzymał terminu do podróży lub wędrówki wyznaczonego, i utrzymywać będą dokładne wykazy co do czasu przybycia, jakoteż co do oddalenia takich żołnierzy od rezerwy, tudzież co do miejsca, do którego się dalej udać oświadczyli, ażeby w razie zapytania należne objaśnienia udzielić byli w stanie.

Jeżeli żołnierz taki będzie spotkany w ciągu dozwolonego mu czasu podróży lub wędrówki na innej drodze jak ta, która prowadzi do najbliższego dłuższego pobytu, podanego przez niego na ostatniej stacyi policyjnej lub żandarmeryjnej, wówczas należy go odesłać tamże drogą mu przepisaną, chyba że jest w stanie wykazać ważne przyczyny, dla których zmienił swój dawniejszy zamysł; w takim przypadku należy nowo przez niego obraną drogę zanotować w jego dokumencie podróży, i uwiadomić o tem władzę policyjną, która ostatnia w tymże dokumencie dołożyła swoję instradującą wizę do zmienionego obecnie najbliższego miejsca dłuższego pobytu, tym końcem, ażeby ta sprostowała zanotowanie swoje.

Żołnierza od rezerwy, którego czas podróży lub wędrówki już upłynął, obowiązaną jest każda władza policyjna lub polityczna odstawić do pierwotnego miejsca zamieszkania, chyba, że znajdzie gruntowne przyczyny wstawienia się za nim o przedłużenie czasu podróży, w którymto razie udać się winna do tej

und er hat sich während der Reise oder Wanderschaft bei allen Polizeibehörden oder Gensd'armerieposten jener Orte zu melden, in denen er übernachtet.

Jede politische oder Polizeibehörde, welche auf diese Art Reisepässe oder Wanderbücher für Reservemänner ausstellt, muß in denselben die Eigenschaft des Betreffenden als Reservemann des zu benennenden Truppenkörpers deutlich anführen und sie dem Werbbezirks-Kommando zur Mitbestätigung und Vormerkung im Grundbuche, letzteres aber selbe sohin der Bezirksbehörde zustellen, welche deren Aushändigung an den Reservemann gegen Abnahme der in seinen Händen befindlichen Reservekarte zu veranlassen hat, die bis zu dessen Rückkehr und Rückstellung des Paßes bei der Bezirksbehörde aufzubewahren ist.

Die Bezirksbehörden sind verpflichtet, die Einhaltung des zur Rückkehr bestimmten Termines zu überwachen, und im Falle selber überschritten würde, die wegen Einberufung unbefugt abwesender Einwohner bestehenden gesetzlichen Vorschriften gegen den betreffenden Mann in Vollzug zu setzen.

Alle Polizeibehörden, und vorzüglich die Gensd'armerieposten, bei denen sich ein reisender oder wandernder Reservemann zu melden verpflichtet ist, haben besonders in jenen Orten, wo er sich längere Zeit aufzuhalten gedenkt, auf die Einhaltung der Wander- oder Reisezeit zu achten, und über die Ankunft, so wie über die Abreise solcher Reservemänner, dann über den Ort, wohin sie sich weiter zu begeben erklären, genaue Vormerkungen zu unterhalten, um bei Nachfragen über ihn gehörige Auskunft ertheilen zu können.

Wird ein solcher Mann während der Dauer der ihm bewilligten Reise- oder Wanderzeit außer jenem Wege betreten, der zu dem von ihm selbst auf der letzten Polizei- oder Gensd'armeriestazion angegebenen nächsten längeren Aufenthalte führt, so ist derselbe mit gebundener Route dahin abzusenden, es wäre denn, daß er gewichtige Ursachen über die Veränderung seines früheren Vorsatzes anzugeben im Stande sei, in welchem Falle die neu gewählte Route in seinem Reisedokumente anzumerken, und jene Polizeibehörde, die in diesem Dokumente zuletzt zu dem nun abgeänderten nächsten längeren Aufenthalte die Instradirung beifügte, davon zur Rektifizirung ihrer Vormerkung in Kenntniß zu setzen ist.

Einem Reservemann, dessen Reise- oder Wanderzeit bereits verflossen ist, hat jede polizeiliche oder politische Behörde an seinen ursprünglichen Aufenthaltsort zurückzuschieben, — außer sie fände gegründete Ursachen, sich für ihn um eine Verlängerung der Reisezeit zu verwenden, in welchem Falle sie dieß bei jener Behörde, welche das

władzy, która wystawiła dokument podróżny, przy załączeniu onegoż, tymczasem zaś wystawić żołnierzowi od rezerwy kartę pobytu.

Przedłużenie zaś czasu podróży udzielić mogą te tylko władze powiatowe do których powiatu żołnierz pierwotnie należał.

Te władze winne są zamieścić pozwolenie takowe w oryginalnym dokumencie podróży, zakomunikować go komendzie werbunkowej do spółpodpisu i zanotowania, przesłać takowy do władzy policyjnej lub politycznej, wstawiającej się, i oprócz zanotowania we własnym protokóle rezerwowym, uwiadomić o tem przełożonego tej gminy, do której związku żołnierz należy.

§. 15.

Jeśli żołnierz od rezerwy chce stale zmienić miejsce swego pobytu, wówczas winna władza jego powiatu postąpić w powszechności według przepisów, jakie w tej mierze obowiązują mieszkańców stanu cywilnego; takowa zawsze będzie winna pozwolenie do przesiedlenia zanotować w jego karcie rezerwowej i w swoim protokóle, który prowadzi względem żołnierzy od rezerwy, a kartę zaś wręczyć żołnierzowi dopiero po uzyskaniu spółpodpisu komendy werbunkowej.

§. 16.

Jeżeli żołnierz od rezerwy zasłabnie, i dostanie się do szpitala wojskowego, winien być na podstawie karty rezerwowej, którą przyniósł z sobą, tamże zaprezentowanym; zaopatrzenie, jakie otrzymał w szpitalu, należy dokładnie obliczyć, przeciąg czasu, jak długo doznawał takowego, w karcie rezerwowej wyrazić, i zwrócić mu takową przy wyjściu jego ze szpitala.

§. 17.

Wszelkie czynności względem pozwolenia do wydania majątku lub do zawarcia małżeństwa żołnierzy rezerwowych, które na mocy §. 11 statutu o rezerwach zyskane być ma, prowadzone być mają przez komendy okręgów werbunkowych, w których żołnierze takowi żyją, a uchwały powzięte w tej mierze przez komendantów pułków, batalijonów i bransz przesłane być mają przez komendy werbunkowe do władz, które się o to starają.

§. 18.

Jeżeli żołnierz od rezerwy umrze w swojem zwyczajnem zamieszkaniu, wówczas winien przełożony gminy przesłać akt śmierci jego przełożonej władzy, ta zaś po sprostowaniu swego protokółu, przeszle go komendzie werbunkowej, a ta, po sprostowaniu swej księgi gruntowej, owej władzy wojskowej, która na mocy §. 6 powołaną jest do utrzymywania w ewidencyi stanu rezerwy całego korpusu. Jeżeli zaś taki żołnierz w ciągu podróży, lub wędrówki,

Reisedokument ausgestellt hat, unter Anschluß desselben zu thun, den Reservemann selbst aber inzwischen mit einem Aufenthalts-Bewilligungsscheine zu versehen hat.

Alle solche Verlängerungen der Reisezeit können nur jene Bezirksbehörden bewilligen, in deren Bezirk der Reservemann ursprünglich gehört.

Sie haben selbe in dem Original-Reisedokumente beizufügen, dieses dem Werbbezirks-Kommando zur Mitfertigung und Vormerknng mitzutheilen, dasselbe an die darum anhaltende Polizei- oder politische Behörde abzusenden, und nebst der Vormerkung in dem eigenen Reserve-Protokolle auch den Vorsteher jener Gemeinde davon in Kenntniß zu setzen, in deren Verband der Mann gehört.

§. 15.

Will ein Reservemann seinen Aufenthaltsort bleibend verändern, so hat seine bisherige Bezirksbehörde dabei im Allgemeinen nach den über diesen Fall auch für die Zivilbewohner bestehenden Vorschriften vorzugehen, jedenfalls aber die Bewilligung zur Uebersiedelung in seiner Reservekarte und in ihrem Protokolle über die Reservemänner anzumerken, und die Karte erst nach eingeholter Mitfertigung des Werbbezirks-Kommando dem Manne ausfolgen.

§. 16.

Gelangt ein erkrankter Reservemann in ein Militär-Spital, so ist er dort auf Grund der mitgebrachten Reservekarte zu präsentiren, die ihm verabreichte Spitals-Verpflegung gehörig zu verrechnen, die Zeit, während welcher er diese genoß, in der Reservekarte anzusetzen, und ihm die letztere beim Abgange aus dem Spitale wieder auszuhändigen.

§. 17.

Alle Verhandlungen über die nach dem §. 11 des Reserve-Statutes, wegen Erfolglassung eines Vermögens, oder wegen Schließung einer Ehe für Reservemänner einzuholenden Bewilligungen sind durch die Werbbezirkommanden, in deren Bereich sie leben, zu pflegen, und die von den Regiments-, Bataillons- oder Branchen-Kommandanten darüber gefaßten Beschlüsse durch letztere den darum sich verwendenden Behörden mitzutheilen.

§. 18.

Stirbt ein Reservemann in seinem gewöhnlichen Aufenthaltsorte, so hat der Gemeindevorsteher den Todtenschein über ihn der vorgesetzten Behörde, diese, nach Berichtigung ihres Protokolles, dem Werbbezirks-Kommando, letzteres aber, nach gleicher Berichtigung des Grundbuches jener Militärbehörde zuzusenden, welche nach dem §. 6 zur Evidenthaltung des Reservestandes des ganzen Körpers berufen ist. Stirbt ein solcher Mann aber während einer Reise oder Wanderung, oder in einem Militär-Spitale,

lub w szpitalu wojskowym umrze, wówczas winna w pierwszym przypadku władza policyjna, powołana na mocy §. 14 do czuwania nad nim, w drugim zaś przypadku, dotycząca komenda szpitala wojskowego przesłać akt śmierci i kartę jego rezerwową do komendy werbunkowej, do której okręgu należy zwyczajne jego zamieszkanie.

§. 19.

Jeżeli żołnierz od rezerwy bez pozwolenia udał się w podróż lub na wędrówkę, albo przekroczył czas, który mu do podróży lub do wędrówki pozwolonym został, wówczas należy go wyszukać i oddać do ukarania władzy wojskowej. Gdyby zaś wyszukanym być nie mógł, wówczas należy starannie okoliczność tę zanotować w rezerwowych księgach gruntowych i w protokółach rezerwowych.

§. 20.

We wszystkich przypadkach, wyrażonych w §§. 15., 17., 18. i 19. jako i w ostatnim paragrafie instrukcyi niniejszej, tudzież w tych przypadkach, gdy żołnierz od rezerwy na mocy §. 25. statutu podczas służby rezerwowej od tejże uwolnionym być musi, lub jeżeli na mocy §§. 12. i 13. statutu znowu wstępuje w stan służby czynnej wojskowej, komendy werbunkowe i władze powiatowe winny są o skutku rozpraw i zmian, udzielić sobie wzajemnie wiadomości; nadto zaś winne są komendy werbunkowe uwiadomić o tem korpusy składów (dépôt), do których stanu żołnierz należy, ażeby wszystkie owe władze według tego sprostowały swoje księgi gruntowe i protokóły, i te o ile możności równocześnie się z sobą zgadzały.

§. 21.

W celu rozpuszczenia żołnierzy rezerwowych ze służby, co na mocy §. 24. statutu z końcem Grudnia każdego roku w czasie pokoju bez dalszego w tej mierze zarządzenia względem tych żołnierzy nastąpić ma, którzy w tym czasie 2 pełne lata zostają w stanie rezerwy, winne są korpusy składów (dépôt) i bransze, przy oddziałach zaś wojska i branszach, nie mających własnych korpusów składowych, winni są komendanci oddziałów i bransz, z końcem Listopada każdego roku wystawić według formularza V. dymisyje, których dostarczą im w miarę potrzeby komendy wojskowe krajowe, dla wszystkich żołnierzy swego oddziału, mających prawo do dymisyi i przedłożyć takowe do potwierdzenia wraz z konsygnacyją, przesłaną im na dwa lata wprzód na mocy §. 3. niniejszej instrukcyi, końcem wcielenia do rezerwy, i potwierdzoną przez inspekcyjny komisaryjat wojenny kancelaryi rachunkowej własnego oddziału, temu komisaryjatowi wojennemu, któremu właśnie do inspekcyi są przydzielonemi, i po stosownem wykreśleniu dotyczących żołnierzy z ksiąg gruntowych i ternijonów, przesłać te dymisyje w sposobie, przepisanym w §. 11. niniejszej instrukcyi, do

Formularz V.

so hat im ersten Falle die nach dem §. 14 zu dessen Wahrnehmung berufene Polizeibehörde und im letzteren Falle das betreffende Militär = Spitalskommando den Todtenschein und die Reservekarte desselben dem Werbbezirks = Kommando, in dessen Bezirk sein gewöhnlicher Aufenthaltorts gehört, zu übersenden.

§. 19.

Wenn ein Reservemann sich unbefugt auf eine Reise oder Wanderung begeben, oder den ihm zur Reise oder Wanderung bewilligten Zeitraum überschritten hat, so ist er auszuforschen und zur Bestrafung der Militärbehörde zu übergeben. Sollte er aber nicht zu Stande gebracht werden, so ist zu sorgen, daß dieser Umstand in den Reserve = Grundbüchern und Protokollen vorgemerkt werde.

§. 20.

In allen in den §§. 15, 17, 18 und 19, dann im Schlußparagraphe dieser Instrukzion angeführten, so wie in den weiteren Fällen, wenn ein Reservemann nach dem §. 25 des Statutes während seiner Reserve = Verpflichtung entlassen werden muß, oder wenn derselbe nach den §§. 12 und 13 des Statutes wieder in den aktiven Militärdienst eintritt, haben die Werbbezirks = Kommanden und die Bezirksbehörden von dem Resultate der Verhandlungen und Veränderungen sich gegenseitig sogleich in Kenntniß zu setzen, die Werbbezirks = Kommanden aber außerdem jene Depotkörper zu verständigen, in deren Stand der betreffende Mann gehört, damit gesammt diese Behörden hiernach ihre Grundbücher und Protokolle berichtigen, und diese überall gleichzeitig möglichst übereinstimmend seyen.

§. 21.

Zum Behufe der nach dem §. 24 des Statutes im Frieden jährlich mit Ende Dezember ohne weitere Anordnung vor sich gehenden Entlassung der zu dieser Zeit 2 volle Jahre im Reservestande befindlichen Männer haben die Depotkörper — bei jenen Truppen und Branchen aber, welche keine eigenen Depotkörper haben — die Truppen- und Branche = Kommandanten selbst, mit Ende November jeden Jahres die ihnen nach Bedarf von den Landes = Militär = Kommanden zu erfolgenden Abschiede für alle darauf gesetzlichen Anspruch habenden Männer ihrer eigenen Truppe nach Formulare V auszufertigen, sammt den ihnen nach §. 3 dieser Instrukzion zum Behufe der Einreihung in die Reserve 2 Jahre vorher zugekommenen, von dem respizirenden Feldkriegskommissariate der Rechnungskanzlei ihrer Truppe bestätigten Konsignazion demjenigen Feldkriegskommissariate zur Bestätigung vorzulegen, dem sie eben zur Respizirung zugewiesen sind, und nach gehöriger Inabgangbringung der betreffenden Mannschaft in ihren Reserve = Grundbüchern und Ternionen noch im Laufe des Dezember diese Abschiede den Werbbezirks = Kommanden in der durch den §. 11 dieser Instrukzion vorgeschriebenen Art zuzusenden, welche deren Vormerkung in den Grundbüchern, Zustellung durch

Formul. V.

komend werbunkowych, które uskutecznią zanotowanie ich w księgach gruntowych, doręczenie ich do rąk żołnierzy przez władze powiatowe, lub magistraty miejskie, tudzież ściągnienie kart rezerwowych w taki sam sposób, jaki jest przepisany co do ich wręczania, i zostaną odpowiedzialnemi, iż takowe z pewnością zniszczone będą. Korpusy składowe (dépôt), komendanci oddziałów wojsk i bransz i komendy werbunkowe, równie jak władze polityczne powiatowe i przełożeni gmin, mają jak najsciślejszy obowiązek uskutecznić w taki sposób przesłanie, a względnie wręczenie dymisyi, ażeby każdy żołnierz występujący ze związku wojskowego, ile możności jeszcze w ciągu miesiąca Stycznia był w posiadaniu dymisyi swojej.

§. 22.

Z końcem Lutego każdego roku, dokąd już uskutecznionem być musi tak uwolnienie żołnierzy, którzy już ukończyli służbę w rezerwie, jakoteż przeniesienie do rezerwy tych żołnierzy, którzy w poprzedzającym roku ukończyli czas służby czynnej, i to oraz we wszystkich księgach gruntowych dokładnie w ewidencyi utrzymywane być winno; obowiązane są wszystkie władze wojskowe, powołane do utrzymywania w ewidencyi rezerwy swych własnych oddziałów wojskowych, sporządzić raport według formularza VI. względem stanu całej swej rezerwy, komendy zaś werbunkowe oprócz tego raport według formularza VII. względem wszystkich żyjących w ich okręgu żołnierzy od rezerwy, i równobrzmiące paryja takowych podać z pewnością do 10. Marca do Ministerstwa wojny, do przełożonej komendy wojskowej krajowej i do komendantów swoich oddziałów wojskowych.

Formularz VI.

Formularz VII.

§. 23.

Równie jak ze strony wojskowej, brygady często w ciągu roku przekonywać się winny o porządnem prowadzeniu ksiąg gruntowych u władz wojskowych im podległych i do prowadzenia owych ksiąg obowiązanych, tak też równie władze przełożone nad urzędami powiatowemi, winne są przy wysełaniu osób urzędowych powziąć przekonanie o porządnem prowadzeniu protokółów rezerwowych u władz powiatowych, zażądać od nich różnemi czasami przedłożenia takowych, zarządzić, aby były porównane z księgami gruntowemi, prowadzonemi w komendach werbunkowych, a różnice, jakie spostrzegą, natychmiast pod należyte wziąć roztrząśnienie i sprostowanie. W podobny sposób winne są władze polityczne, których się to tyczy, czuwać nad tem, ażeby gminy do tego obowiązane prowadziły protokóły rezerwowe w przepisanym porządku, tudzież winne są przekonać się o dokładności protokółów, żądając od czasu do czasu okazania takowych i porównywając je z protokółami własnemi, a zaś co do innych gmin, winne są powziąć przekonanie o ciągłej ewidencyi żołnierzy rezerwowych, przez wywiadywania się, czynione przy sposobności choćby tylko ustnie.

die Bezirksbehörden oder bezüglichen Stadtmagistrate an die Mannschaft, und Einziehung der Reservekarten ganz in der für deren Aushändigung vorgeschriebenen Art zu bewirken haben und für die versicherte Vernichtung der letzteren verantwortlich bleiben. Sowohl die Depotkörper, die Truppen- und Branchen-Kommandanten und die Werbbezirks-Kommanden, wie die politischen Bezirksbehörden und Gemeindevorsteher werden strengstens verpflichtet, die Zusendung und bezüglich Ausfolgung der Abschiede in der Art einzurichten, daß jeder aus dem Militärverbande tretende Mann, wo möglich noch im Laufe des Monates Jänner bereits in den Besitz seines Abschiedes gelange.

§. 22.

Mit Ende Februar jeden Jahres, bis wohin sowohl die Entlassung der die Reservepflicht, als auch die Uebersetzung der im vorigen Jahre ihre aktive Dienstzeit erfüllt habenden Mannschaft in die Reserve vor sich gegangen, und in allen Grundbüchern bereits gehörig evident gestellt seyn muß, haben gesammte zur Evidenthaltung der Reserve ihres eigenen Truppenkörpers berufenen Militärbehörden über den Stand ihrer ganzen Reserve einen Rapport nach dem Formulare VI, die Werbbezirks-Kommanden aber außerdem noch über den Stand aller in ihrem Bezirke lebenden Reservemänner einen Rapport nach dem Formulare VII zu verfassen, und davon zuverläßig bis 10. März gleichlautende Parien an das Kriegsministerium, an ihr vorgesetztes Landes-Militär-Kommando und an ihre Truppen-Kommandanten einzureichen.

Formul VI.

Formul VII.

§. 23.

So wie militärischer Seits die Brigaden sich öfter im Jahre von der richtigen Führung der Grundbücher bei den ihnen unterstehenden dazu verpflichteten Militärbehörden überzeugen werden, ebenso haben die den Bezirksbehörden vorgesetzten Behörden sich bei Gelegenheit der Aussendung von Amtspersonen von der richtigen Führung der Reserveprotokolle bei den Bezirksbehörden zu vergewissern, selbe zu verschiedenen Zeiten von den einzelnen Bezirksbehörden einzufordern, deren Vergleich mit den beim Werbbezirks-Kommando geführten Grundbüchern zu veranlassen, und die hiebei etwa entdeckten Differenzen sogleich in weitere Verhandlung zu nehmen und der Berichtigung zuzuführen. Auf ähnliche Art werden die betreffenden politischen Behörden die vorschriftmäßige Führung der Reserve-Protokolle bei den hiezu verpflichteten Gemeinden zu überwachen, und durch deren zeitweise Einforderung und Vergleichung mit den eigenen Protokollen sich von deren Richtigkeit, dann bei den übrigen Gemeinden durch gelegenheitlich geforderte, wenn auch nur mündliche Auskünfte sich von der steten Evidenz der Reservemänner zu überzeugen haben.

§. 24.

Gdy nakazanem będzie powszechne powołanie rezerwy, wówczas komenda werbunkowa zawiadomi władze obwodowe o miejscu i dniu, w którym żołnierze od rezerwy każdej broni, należącej do ich okręgu stawić mają z kartami swemi rezerwowemi. Jeżeli zaś powołani będą w pewnej części tylko żołnierze od rezerwy pewnych oddziałów wojskowych, natenczas komendy werbunkowe winne są przesłać urzędom obwodowym, sporządzone według powiatów wykazy co do żołnierzy tem powołaniem dotkniętych. W obudwóch przypadkach zaś winne władze powiatowe po otrzymaniu zawiadomienia przez władze obwodowe, każdemu przełożonemu gminy doręczyć sporządzony imienny wykaz żołnierzy od rezerwy powołanych, a to tym końcem, aby ogłoszenie powołania wszystkich żołnierzy od rezerwy doszło z jak największą dokładnością, i nakażą sobie uczynić relacyję o skutku powołania.

Takich samych relacyj żądać będą wyższe władze polityczne od gmin miejskich, nie zależnych od urzędów powiatowych politycznych.

Obowiązki przełożonych gmin przy powołaniu żołnierzy od rezerwy w ogólności, są przepisane w §. 19. statutu rezerwowego, tu czyni się tylko jeszcze postanowienie co do tych żołnierzy rezerwowych, którzy czasowo albo dla podróży, albo dla wędrówki nie są obecnymi w swojem stałem zamieskaniu, iż ci, którzy się znajdują w granicach państwa Austryjackiego, uwiadomieni być mają jak najspieszniej o powołaniu przez władze powiatowe zapomocą władz policyjnych i żandarmeryi, ci zaś, co się znajdują za granicą, przez władze obwodowe.

§. 25.

Tak w razie powołania powszechnego, jakoteż w razie powołania rezerwy pojedynczych oddziałów wojska, winni są żołnierze od rezerwy takich oddziałów, które mają własne zakłady składowe (dépôt), w powszechności stawić się w tychże, jeżeli zaś takie zakłady składowe nie znajdują się w okręgu werbunkowym ich zamieszkania, równie jak żołnierze od rezerwy wszystkich innych oddziałów wojskowych i bransz, stawić się winni w komendzie werbunkowej swego zamieszkania; ci zaś, którzy mają paszporta lub książki wędrownicze, w najbliższej komendzie werbunkowej.

W razie ogólnego powołania rezerwy, oznaczy Ministerstwo wojny, do których oddziałów i bransz przydzieleni być mają żołnierze rezerwowi z korpusów remontowych, marynarki i żandarmeryi, tudzież z korpusu policyi wojskowej, a komendy werbunkowe, do których tacy żołnierze rezerwowi się stawią, ściśle tego przepisu przestrzegać winne.

§. 24.

Wenn eine **allgemeine Einberufung** der Reserve angeordnet wird, theilt das Werbbezirks-Kommando den Kreisbehörden den Ort und Tag mit, an welchem sich die in dessen Bereich gehörigen Reservemänner jeder Waffengattung mit ihren Reservekarten zu stellen haben. Findet aber nur **eine theilweise Einberufung** der Reservemänner **gewisser Truppenkörper** Statt, so haben die Werbbezirks-Kommanden über die hievon betroffenen Leute den Kreisbehörden bezirksweise verfaßte Verzeichnisse zuzusenden. In beiden Fällen haben die von den Kreisbehörden verständigten Bezirksbehörden zur Erzielung einer zuverläßig vollständigen Bekanntgebung der Einberufuug an alle betreffenden Reservemänner jedem Gemeindevorsteher ein namentliches Verzeichniß der einzuberufenden Reservemänner zuzufertigen, und sich von dem Erfolge der Einberufung durch sie die Berichte erstatten zu lassen.

Solche Berichte haben auch die höheren politischen Behörden von den unter politische Bezirksbehörden nicht gestellten Stadtgemeinden zu verlangen.

Die Obliegenheiten der Gemeindevorsteher bei einer Einberufung von Reservemännern überhaupt, sind im §. 19 des Reservestatutes vorgezeichnet, und es wird hier nur noch hinsichtlich der zeitlich auf Reisen oder auf der Wanderschaft aus ihrem stabilen Aufenthaltsorte abwesenden Reservemänner festgesetzt, daß die im Inlande befindlichen mit Hilfe der Polizeibehörden und der Gensd'armerie durch die Bezirksbehörden, die im Auslande befindlichen aber durch die Kreisbehörden auf das Schleunigste von der Einberufung verständiget werden müssen.

§. 25.

Sowohl bei der allgemeinen, als bei der speziellen Einberufung der Reserve für gewisse Truppenkörper haben die Reservemänner der mit eigenen Depotanstalten betheilten Truppen, in der Regel bei diesen, wenn sich solche Depotanstalten aber im Werbbezirke ihres Aufenthaltsortes nicht befinden, so wie Reservemänner aller übrigen Truppen und Branchen bei dem Werbbezirks-Kommando ihres gewöhnlichen Aufenthaltsortes, die mit Pässen oder Wanderbüchern abwesenden aber bei dem nächsten Werbbezirks-Kommando einzurücken.

Bei jeder allgemeinen Einberufung der Reserve wird vom Kriegsministerium bestimmt werden, zu welchen Truppen und Branchen die Reservemänner des Beschäl- und Gestütwesens, der Marine-Körper und der Gensd'armerie, dann des Militär-Polizeiwach-Korps einzutheilen seien, und die Werbbezirks-Kommanden, bei denen solche Reservemänner einrücken, werden sich hienach genau zu achten haben.

§. 26.

Gdziekolwiekbądź stawi się żołnierz od rezerwy, należy od niego odebrać kartę rezerwową, paszport lub książkę wędrowniczą, zaprezentować go i poddać pod opatrzenie lekarza wojskowego.

Jeżeli przy takowem uznanym będzie za zdatnego do służby w dawnej broni lub branszy, należy go w razie potrzeby zaopatrzyć w mundur eraryjalny i przesłać go w drodze zwykłego transportu do zakładu składowego tego oddziału wojska, do którego należy, a przy branszach, nie mających własnych zakładów składowych, do najbliższego oddziału tej samej branszy, która od swej władzy przełożonej zażądać ma skazówki względem przydzielenia onegoż.

Jeżeli zaś przy tem opatrzeniu lekarskiem uznanym będzie za niezdolnego do służby w dawniejszej broni swojej, lub zupełnie do służby niezdolnym okaże się, natenczas winna komenda składu lub okręgu werbunku przedstawić go bezzwłocznie najbliższej komisyi wojskowej do superarbitryjum przeznaczonej, która w przypadku, gdy nie uzna za słuszne, skasować opiniję lekarza polowego, i nie znajdzie żołnierza zdolnym do służby w jego dawnej broni, zaklasyfikuje go stosownie do stanu zdrowia jego, albo jako zdolnego do służby w branszy, w czasie wojny wystawionej i złożonej z pół-inwalidów, jakoto: w zarządzie mięsa, w szpitalach polowych, przy pociągach do transportu służących, w batalijonie garnizonowym, lub też w razie rzeczywistej zupełnej niezdatności, jako inwalidę realnego naznaczy. Żołnierza z rezerwy, uznanego przez komisyję superarbitrującą za niezdolnego do żadnej służby wojskowej, przeto za inwalidę realnego, należy, po odebraniu od niego karty rezerwowej, paszportu lub książki jego wędrowniczej, do których zdanie komisyi superarbitrującej przy podpisaniu przez wszystkich członków komisyi zapisanem być winno, natychmiast wrócić jego dawnemu zarobkowi, a potem jak najprędzej formalnie z dymisyją od służby uwolnić.

To samo należy uczynić w razie częściowego powołania rezerwy przy pojedynczych oddziałach wojska z tymi żołnierzami od rezerwy, którzy przez komisyję superarbitracyjną nie są wprawdzie uznani za zdatnych do służby w dawniejszym oddziale, lecz do mniejszych usług w wojsku za zdolnych są poczytani. Jeżeli zaś nakazane jest p o w s z e c h n e p o w o ł a n i e rezerwy, wówczas nawet ci żołnierze rezerwowi, którzy poczytani są za zdolnych do mniejszych posług w armii, zatrzymani i zaopatrzeni być winni, aż do dalszego rozstrzygnienia co do ich przydzielenia.

§. 27.

W razie ogólnego powołania rezerwy, winne komendy krajowe baczyć na to, ażeby w ich okręgu ustanowioną była taka liczba komisyj superarbitrują-

§. 26.

Wo immer ein Reservemann einrückt, ist derselbe unter Abnahme der Reservekarte des Paßes oder Wanderbuches zu präsentiren und der feldärztlichen Visitirung zu unterziehen.

Wird er bei dieser als zum Dienste bei seiner früheren Waffengattung oder Branche als geeignet anerkannt, so ist er sogleich im gewöhnlichen Transportwege, und nöthigen Falles mit ärarischer Montur betheilt, zur Depotanstalt der betreffenden Truppe, dann bei Branchen, die keine eigenen Depotanstalten haben, zur nächsten Abtheilung der nämlichen Branche abzusenden, welche wegen dessen Eintheilung von ihrer vorgesetzten Oberbehörde die Weisung einzuholen hat.

Wird ein Reservemann aber bei dieser ärztlichen Visitazion zu dem Dienste bei seiner früheren Waffengattung nicht mehr geeignet, oder ganz dienstuntauglich anerkannt, so hat ihn das Depot- oder Werbbezirks-Kommando ohne Aufenthalt der nächsten Militär-Superarbitrirungs-Kommission vorzustellen, die, soferne sie nicht etwa den feldärztlichen Visitirungsbefund zu widerrufen, und den Mann zum Dienste bei seiner früheren Waffengattung geeignet findet, ihn nach Beschaffenheit seiner körperlichen Umstände entweder zum Dienste bei einer der im Kriege aufgestellten, aus Halbinvaliden bestehenden Branche, als: bei der Fleisch-Regie, bei Feld-Spitälern, bei dem Transport-Fuhrwesen, bei einem Garnisons-Bataillon oder aber bei wirklicher gänzlicher Untauglichkeit, als Realinvaliden klassifizirt. Ein solchergestalt von der Superarbitrirungs-Kommission als zu keinem Militärdienste geeignet, somit realinvalide erklärter Reservemann ist unter Aushändigung seiner Reservekarte, seines Reisepasses oder Wanderbuches, in welcher dieser Befund von der Superarbitrirungs-Kommission selbst unter Mitfertigung gesammter Kommissionsglieder einzutragen ist, sogleich wieder seinem früheren Nahrungsgewerbe zurückzugeben, dann aber auch sobald als möglich mit Abschied förmlich zu entlassen.

Das gleiche hat bei theilweiser Einziehung der Reserve für einzelne Truppenkörper mit jenen Reservemännern zu geschehen, die von der Superarbitrirungs-Kommission zum Dienste bei ihrer früheren Truppe nicht, wohl aber zu minderen Armeediensten noch geeignet erkannt werden. Ist aber eine allgemeine Einberufung der Reserve angeordnet, so müssen auch die zu minderen Armeediensten noch geeignet erklärten Reservemänner bis zur weiteren Entscheidung über ihre Eintheilung beibehalten und verpflegt werden.

§. 27.

Bei allgemeiner Einberufung der Reserve haben die Landes-Militär-Kommanden dafür zu sorgen, daß in ihrem Bezirke eine solche Zahl von Superarbitrirungs-Kom-

cych, ażeby żołnierze od rezerwy, przeznaczeni do superarbitryjum każdego okręgu werbunkowego, nie nad 5 marszów dziennych pieszo od tego miejsca byli oddaleni.

Tam, gdzie koleje żelazne lub statki parowe ułatwiają komunikacyję, należy takich żołnierzy na nich transportować tam i napowrót.

Rzeczone komisyje superarbitrujące składać się będą poza miejscem, w którem jest komenda wojskowa kraju, z 1 jenerała, 1 komisarza wojenno-polowego i 1 lekarza pułkowego, i obowiązane są przedłożyć jeszcze w dniu uskutecznionej klasyfikacyi komendzie wojskowej krajowej wykazy tych żołnierzy rezerwowych, którzy uznani zostali przez nie za inwalidów realnych, i którzy następnie zaraz uwolnieni zostali, równie jak tych, którzy poczytani są za kwalifikowanych do mniejszych wysług w armii i przesłanymi byli na powrót do komend werbunkowych, końcem dalszego rozdzielenia; tudzież winne są udzielić wiadomości o klasyfikacyi tym korpusom składowym lub tym komendom werbunkowym, które żołnierzy do superarbitryjum dostawili.

Komendy wojskowe krajowe, którym podane zostaną takie wykazy superarbitrowanych żołnierzy od rezerwy, obowiązane będą w miarę nakazów, udzielonych im z Ministerstwa wojny co do liczby szpitalów polowych, dywizyj transportowych lub innych pociągów, które w ich obrębie mają być urządzonemi, tudzież z uwagą na potrzebę zachodzącą w ich własnym okręgu co do podobnych zakładów, uczynić rozdział żołnierzy od rezerwy za pół-inwalidów uznanych; równie też winne udzielić tak o klasyfikacyi, jakoteż o owem rozdzieleniu, wiadomości względem żołnierzy za pół- i za zupełnych inwalidów uznanych, tym władzom, które na mocy §. 6. do utrzymywania w ewidencyi rezerwy każdego oddziału wojska i każdej branszy są przeznaczone.

§. 28.

W razie rozdzielenia pół-inwalidów, lub w przypadku, gdy w skutek wyższego rozkazu na mocy §. 22. statutu rezerwowego, żołnierze zdolni do służby z własnej rezerwy, odstąpieni będą do innego oddziału wojska, władze rzeczone winne będą takowych transferować do oddziału lub branszy i nakazać, aby sprostowane były księgi gruntowe w tych komendach werbunkowych, urzędach powiatowych i gminach, w których obrębie dotychczas żyli.

§. 29.

Karty rezerwowe, paszporta i książki wędrownicze żołnierzy od rezerwy obcych, powołanych do służby i zatrzymanych, przesłane będą przez ten korpus składowy, lub ową komendą werbunkową, w której zaprezentowani zostali, do urzędu, powołanego na mocy §. 6. do utrzymywania w ewidencyi swojej własnej rezerwy; zachowane zaś być winny we wszystkich korpusach składowych,

missionen aufgestellt werde, daß die zum Superarbitrio bestimmten Reservemänner jedes Werbbezirkes nicht über 5 Tagemärsche zu Fuß dahin haben.

Wo Eisenbahnen oder Dampfschiffe die Kommunikazion erleichtern, sind derlei Leute auf diesen hin- und zurückzubefördern.

Diese Superarbitrirungs-Kommissionen haben außer dem Orte des Landes-Militär-Kommando selbst aus 1 Generale, 1 Feldkriegs-Kommissär und 1 Regiments-Arzte zu bestehen, und sind verpflichtet, die Listen über die von ihnen als realinvalide erkannten und somit gleich wieder entlassenen, so wie jene über die nur mehr zu minderen Armeediensten qualifizirten und bis zur weiteren Eintheilung zu den Werbbezirks-Kommanden zurückgeschickten Reservemänner noch am Tage der geschehenen Klassifikazion dem Landes-Militär-Kommando vorzulegen, und jenen Depotkörper oder jenes Werbbezirks-Kommando, welches die Leute dem Superarbitrio vorstellte, von der Klassifikazion derselben in Kenntniß zu setzen.

Die Landes-Militär-Kommanden, an welche solche Superarbitrirungs-Listen von Reservemännern gelangen, werden in Gemäßheit der ihnen vom Kriegsministerium inzwischen bereits über die Zahl der in ihren Bezirken zu errichtenden Feld-Spitäler, Transports-Divisionen oder sonstigen Bespannungen ꝛc. zugekommenen Weisungen, sowie nach der Kenntniß des bei ähnlichen Anstalten ihres eigenen Bezirkes bestehenden Bedarfes, die Eintheilung der halbinvaliden Reservemänner anzuordnen, bei diesen aber sowohl, als bei den realinvalide erkannten Leuten die nach dem §. 6. zur Evidenthaltung der Reserve jeder Truppe und Branche bestimmten Behörden von der Klassifikazion und weiteren Eintheilung derselben in Kenntniß zu setzen haben.

§. 28.

Diese Behörden haben im Falle einer Eintheilung von Halb-Invaliden, oder wenn auf höhere Anordnung nach dem §. 22 des Reserve-Statutes, diensttaugliche Leute der eigenen Reserve zu anderen Truppen abgegeben werden müssen, selbe zur betreffenden Truppe oder Branche gehörig zu transferiren, und die Berichtigung der Grundbücher bei jenen Werbbezirks-Kommanden, Bezirksbehörden und Gemeinden, in deren Bereich sie bisher lebten, einzuleiten.

§. 29.

Die Reservekarten, Reisepässe und Wanderbücher der zum Dienste einberufenen und beibehaltenen fremden Reservemänner sind von jenem Depotkörper oder Werbbezirks-Kommando, bei denen ihre Präsentirung erfolgt, der zur Evidenthaltung der eigenen Reserve nach dem §. 6 berufenen Behörde zuzusenden, bei allen Depotkörpern aber aufzubewahren, bis sich nach hergestellten friedlichen Verhältnissen und Wieder-

dopóki się nie okaże po przywróceniu pokoju i rozpuszczeniu rezerwy, czyli te karty mają być znowu wręczone żołnierzom, którzy przy zachowaniu przepisu wskazanego w §. 12. odesłani być mają na powrót z paszportami urlopnemi do okręgów werbunkowych swego zamieszkania dawniejszego zwyczajnego, lub czy im też ma być daną dymisyja, z powodu, iż ukończyli służbę rezerwową.

§. 30.

Gdy w razie powszechnego lub częściowego powołania rezerwy, upłynie termin sześciotygodniowy, naznaczony w §. 20., natenczas obowiązane są władze wojskowe, powołane do utrzymania swej rezerwy w ewidencyi, nakazać w drodze urzędowej poszukiwanie względem tych żołnierzy, o których stawieniu do onej chwili nie otrzymali wiadomości, i złożyć o tem raport tak do przełożonej komendy wojskowej krajowej, jakoteż do Ministerstwa wojny.

Bach m. p. **Csorich** m. p.

Entlassung der Reservemänner zeigt, ob selbe den sohin wieder mit Urlaubspässen in die Werbbezirke ihres früheren ordentlichen Aufenthaltes zurückzusendenden Leuten mit Beobachtung des im §. 12 vorgeschriebenen Vorganges wieder auszuhändigen, oder diesen wegen der inzwischen erfüllten Reservepflicht der Abschied zu ertheilen sei.

§. 30.

Wenn bei einer allgemeinen oder theilweisen Einberufung der Reserve der nach §. 20 des Statutes festgesetzte 6 wöchentliche Termin verflossen ist, haben die mit der Evidenthaltung ihrer Reserve beauftragten Militärbehörden über jene Leute, von deren Einrücken sie bis dahin keine Notiz erhalten haben, die entsprechenden Nachforschungen im ämtlichen Wege einzuleiten, und ihrem vorgesetzten Landes-Militär-Kommando, sowie dem Kriegsministerium den Rapport darüber zu erstatten.

Bach m. p. **Csorich** m. p.

Formularze:

Formularz I.

Pułk N. N.

Kompanija N. N.

Konsygnacyja żołnierzy,

którzy z końcem Grudnia 185   kończą czynną służbę i przeniesionymi być mają do rezerwy.

Szarża	Imię i nazwisko	urodzenia				profesyja	stan	data asenterowania i awansu	kondnita	gdzie się obecnie za urlopem znajduje, lub jeżeli jest w stanie miejscowym, dokąd się udać chce			Opisanie osoby	Liczba głów
		miejsce	obwód	kraj	data					miejsce	obwód	kraj		

Formularien.

Formulare I.

N. N. Regiment. N. N. Kompagnie.

Konsignation

über die mit Ende Dezember 185   ihre aktive Dienstzeit vollendende, und in die Reserve zu übersetzende Mannschaft.

Charge	Tauf- und Zuname	Geburts-				Profession	Stand	Datum der Assentirung und aller Avancements	Konduite	wo sich derselbe dermal beurlaubt befindet, oder wenn er im Loco-Stande steht, wohin er sich begeben will			Persons-Beschreibung	Zahl der Köpfe
		Ort	Kreis	Land	Datum					Ort	Kreis	Land		

Formularz II.

Księga gruntowa

żołnierzy należących do stanu rezerwy korpusu wojska N. N.

Uwaga. Ten napis zamieszczonym będzie na księgach gruntowych, prowadzonych w komendach werbowniczych, względem żołnierzy od rezerwy, żyjących w ich okręgu werbowniczym, lecz należących do innych oddziałów wojska lub bransz.

Księga gruntowa

żołnierzy od rezerwy pułku N. N. etc., żyjących w okręgu werbowniczym pułku piechoty N. N.

Powyższy napis dołożony być winien na każdej stronie zeszytu, prowadzonego z osobna dla każdego pułku, lub dla każdej branszy.

Grundbuch

über die in den Stand der Reserve des (N. N. Truppenkörpers) gehörigen Leute.

Anmerkung. Diese Aufschrift hat bei den Grundbüchern, welche die Werbbezirks-Kommanden über die in ihrem Werbbezirke lebenden Reservemänner anderer Truppen und Branchen führen, zu lauten:

Grundbuch

über die im Werbbezirke des N. N. Infanterie-Regimentes lebenden Reservemänner des N. N. Regimentes 2c.

Diese Aufschrift ist auf der ersten Seite jedes für ein Regiment oder eine Branche separirt geführten Heftes besonders beizufügen.

Liczba	Oddział niższy, w którym żołnierz służył na końcu	Szarża	Imię i nazwisko	Urodzenia				profesyja	stan
				data	miejsce	obwód	kraj		

NB. Przy drukowaniu arkuszy, przeznaczonych do użytku, należy opuścić zamieszczone tu uwagi, a na każdej stronicy arkusza należy, oprócz głowy, pociągnąć ośm równo od siebie odległych linij poprzecznych, do zamieszczenia tyluż równie żołnierzy.

Uwagi.

1. W księgach gruntowych, prowadzonych dla utrzymania w ewidencyi całego właściwego stanu rezerwy, należy liczby zamieszczonych w nich żołnierzy co rok zaczynać od 1, prowadzić je do końca w porządku arytmetycznym, i odróżniać takowe dołożeniem liczby roku pod każdą z osobna w formie ułamku według lat, n. p. $^{1}/_{852}$.

Data wstąpienia do służby wojskowej	Winien pozostać w rezerwie aż do końca roku	Liczba tego aktu urzędowego, na mocy którego następuje przeniesienie do rezerwy	Pobytu					Sposób wystąpienia i czas	Uwaga
			miejsce i gmina	powiat	obwód	kraj	obręb werbowniczy pułku piechoty		

2. Liczbę, którą w ten sposób otrzyma żołnierz od rezerwy w księdze gruntowej swego własnego korpusu, należy wyrazić także w karcie rezerwowej, która mu będzie wystawioną na mocy §. 10. i przeniesioną będzie bez zmiany do ksiąg gruntowych, które prowadzą komendy werbownicze względem żołnierzy rezerwowych, należących do obcych oddziałów wojsk lub bransz, a żyjących w ich okręgu.

3. Wszelkie akta, na których się opiera przybytek żołnierza do jednej z tychże ksiąg gruntowych, albo jaka zmiana zachodząca w jego osobie, wspomniana w §. 6., należy numerować według lat i takowe w rocznych fascykułach zachowywać tak długo, jak długo jeszcze się znajduje w rezerwie jeden z tych żołnierzy, którzy są zapisanymi w księdze gruntowej tego samego roku.

Nummer	Unter-Abtheilung, bei welcher der Mann zuletzt gedient hat	Charge	Tauf- und Zuname	Geburts-				Profession	Stand
				Datum	Ort	Kreis	Land		

NB. Beim Drucke der zum Gebrauche bestimmten Bögen bleiben die hier beigefügten Anmerkungen weg, und es sind auf jeder der zwei Seiten eines Bogens, nebst dem Kopfe, acht gleichweit von einander entfernte Querlinien zum Eintragen eben so vieler Mann einzuziehen.

Anmerkungen.

1. In jenen Grundbüchern, welche zur Evidenzhaltung des ganzen eigenen Reservestandes geführt werden, haben die Nummern der darin eingetragenen Leute alle Jahre von 1 anzufangen, bis zum Schluße desselben in arithmetischer Ordnung fortzulaufen, und sind durch die unter jede in Form eines Bruches beizusetzende Jahreszahl nach den Jahrgängen zu unterscheiden, z. B. $^1/_{853}$.

Datum des Eintrittes in den Militärdienst	Hat in der Reserve zu bleiben bis Ende des Jahres	Nummer jenes Geschäftsstückes, auf welches die Uebersetzung in die Reserve erfolgt	Aufenthalts-					Abgangsart und Zeit	Anmerkung.
			Ort und Gemeinde	Bezirk	Kreis	Land	Infanterie-Regiments-Werbbezirk		

2. Jene Nummer, welche auf diese Art ein Reservemann in dem Grundbuche seines eigenen Körpers erhält, ist auch auf der von diesem nach §. 10 auszufertigenden Reservekarte beizusetzen, und in den Grundbüchern, welche die Werbbezirks-Kommanden über die in ihrem Werbbezirke lebenden Reservemänner fremder Truppen und Branchen führen, unverändert aufzunehmen.

3. Alle Aktenstücke, auf welche sich der Zuwachs eines Mannes in einem dieser Grundbücher, oder eine der im §. 7 erwähnten Veränderungen mit ihm gründen, sind jahrweise zu numeriren, und in jahrweisen Faszikeln so lange aufzubewahren, als einer der im Grundbuche des nämlichen Jahres verzeichneten Männer noch in der Reserve existirt.

Formularz III.

Następujący żołnierze od rezerwy, należący do własnego stanu pułku piechoty N. N. żyją, w okręgu werbowniczym

Pułku piechoty N. N. Nro. ....

Stosownie do Numeru księgi gruntowej i liczby	Szarża	Imię i Nazwisko	Z obowiązkiem służenia w rezerwie do końca roku	Uwaga co do wystąpienia	Głów
1/1853	kapral	Antoni Frager	1853	uwolniony z końcem 1853	1
192/1854	gefrajter	Józef Ditser	1855	16. Marca 1854 r. przeniesiony do okręgu werbowniczego piechoty N. N. stosownie do Kons. 38 z roku 1854.	1

Formulare III.

Von den in den eigenen Stand des Infanterie-Regiments N. N. gehörigen Reservemännern leben in dem Werbbezirke des

Infanterie=Regiments N. N. Nro. ....

Laut Grundbuchs-Nummer und Jahr	Charge	Tauf- und Zuname	Mit der Reservepflicht bis Ende des Jahres	Anmerkung der Abgangsart	Köpfe
1/1853	Korporal	Anton Frager	1853	Ende 1853 entlassen	1
192/1854	Gefreiter	Joseph Ditser	1855	16. März 1854 in den Werbbezirk vom N. N. Infanterie übersetzt, laut Kons. 38 vom Jahre 1854	1

Formularz IV.

Stan rezerwy (korpusu wojska lub branszy),
Liczba głowy w księdze gruntowej.

Karta rezerwowa

Dla (szarża) (imię i nazwisko)
urodzonego w roku........ **w miejscu**.................... **w gminie**
powiecie................................ **obwodzie**.................... **kraju**
religii.................. **stanu**.................... **profesyi**....................
który z 1. Stycznia roku........ **wcielonym jest do stanu rezerwy** (tu należy wymienić oddział wojska), **w którym obowiązanym jest pozostać, wyjąwszy gdy powołanym zostanie do czynnej służby, aż do końca Grudnia roku**........ **służywszy przedtem od** (data asenterowania) **w** (tu należy wymienić korpusy, w których żołnierz służył).

Na tego (imię i nazwisko) **obecnie żołnierza od rezerwy, który sobie na zamieszkanie obrał miejsce**.................... **gminę**
powiat.................... **obwód**.................... **w kraju**
nakłada się niniejszem obowiązek, ażeby przestrzegał ściśle przepisów, zamieszczonych na odwrotnej stronicy, i ażeby stawił się niezawodnie w razie powołania do czynnej służby w dniu i w miejscu, które mu będzie wyznaczonem.

(Pieczęć). **Od c. k.** (tu wyrażonym będzie tytuł tego składu (dépôt) lub innego korpusu, do którego należy wystawienie karty rezerwowej).

Dan w **dnia**

(Podpis komendanta).

(na stronnicy odwrotnej)

Nauka.

Niniejszą kartę ma żołnierz starannie zachować u siebie, i wykazywać się nią osobiście przy każdej konskrypcyi.

Żołnierz od rezerwy nie może się oddalać z miejsca pobytu wyrażonego w jego karcie rezerwowej, chyba na krótki tylko czas dla zarobku lub zwyczajnego obrotu, jeżeli mu właściwy urząd polityczny lub policyjny nie wystawi dokumentu do podróży, potwierdzonego przez komendę werbowniczą, po uskutecznionem zanotowaniu, a w ciągu podróży lub wędrówki winien się stawić do wszystkich urzędów policyjnych lub posterunków żandarmeryi, znajdujących się w miejscu, gdzie przez noc zostaje.

Gdy żołnierz od rezerwy wróci z podróży, winien złożyć dokument podróżny u tej władzy, która mu go wydała, od której nazad odbierze kartę rezerwową. Jeżeli nie wypełni tego przepisu, oddanym będzie władzy wojskowej do ukarania.

Formulare IV.

Reservestand des (Truppenkörpers oder Branche).
Grundbuchs-Kopf-Nummer.

Reserve-Karte

Für den (Charge) (Tauf- und Zuname)
geboren im Jahre..........im Orte......................Gemeinde
Bezirk.............................. Kreis .... Land
Religion..............................Stand .... Profession ....
welcher mit 1. Jänner des Jahres...........in den Reservestand des (hier ist wieder der Truppenkörper zu nennen) eingereihet wird, in welchem er, den Fall der Einberufung zum aktiven Dienste ausgenommen, bis Ende Dezember des Jahres .... pflichtig bleibt, nachdem derselbe seit (Assent-Datum) bei dem (hier sind jene Körper, bei welchen der Mann gedient hat, anzuführen)
gedient hat.

Diesem nunmehrigen Reservemanne (Tauf- und Zuname)
welcher dermal den Ort..Gemeinde
Bezirk ....Kreis........................im Lande
zum Aufenthalte gewählt hat, wird hiedurch die Verpflichtung auferlegt, die in der rückwärts beigefügten Belehrung enthaltenen Satzungen genau zu befolgen, und sich bei erfolgender Einberufung an jenem Tage und Orte, welcher ihm dazu bestimmt wird, zur aktiven Dienstleistung ganz sicher zu stellen.

(Siegel). Vom k. k. (hier wird der Titel jenes Depots oder sonstigen Körpers beigefügt, welchem die Ausfertigung der Reserve-Karte zusteht).

Gegeben zu am

(Unterschrift des Kommandanten).

(Rückwärts)

Belehrung.

Diese Karte hat der Mann in gehöriger Verwahrung zu behalten, und sich bei jeder Konskripzion damit persönlich auszuweisen.

Der Reservemann darf sich aus seinem auf der Reserve-Karte angeführten Aufenthaltsorte, außer auf kurze Zeit zum Erwerbe oder gewöhnlichen Verkehre nur dann entfernen, wenn ihm die betreffende politische oder Polizei-Behörde eine vom Werbbezirks-Kommando über die geschehene Vormerkung bestätigte Reise-Urkunde ertheilt hat, und er hat sich während der Reise oder Wanderschaft bei allen Polizei-Behörden und Gensd'armerie-Posten jener Orte zu melden, in denen er übernachtet.

Wenn der Reservemann von seiner Reise zurückgekehrt ist, so hat er die Reise-Urkunde bei jener Behörde abzugeben, welche ihm dieselbe erfolgt hat, dagegen von ihr die Reserve-Karte wieder zu übernehmen. Sollte er diese Anordnungen nicht befolgen, so wird er der Militärbehörde zur Bestrafung übergeben werden.

Żołnierz od rezerwy podlega sądownictwu wojskowemu w sprawach karnych, w sprawach zaś cywilnych, oprócz czasu kiedy w czynnej służbie zostaje, sądom cywilnym.

Do wydania majątku, złożonego w sądach cywilnych dla żołnierza od rezerwy, i do zawarcia małżeństwa, potrzeba pozwolenia tej władzy wojskowej, któraby mu takowego udzielić miała, gdyby zostawał w służbie czynnej.

Żołnierz od rezerwy przyjętym będzie napowrót do służby czynnej, jeżeli tego żądać będzie, a przytem zupełnie jest zdolnym do służby, musi atoliż w takim przypadku przez cały czas, przez któryby jeszcze pozostać był miał w rezerwie, pozostać w służbie czynnej.

Żołnierz od rezerwy może każdego czasu zaciągnąć się jako ochotnik, przytem służy mu wybór korpusu wojska, jeżeli do tego zdolnym jest wedle przepisów istniejących.

W razie choroby każdy żołnierz od rezerwy ma prawo być przyjętym do najbliższego szpitala wojskowego.

Żołnierz od rezerwy, który w razie częściowego lub powszechnego powołania bez ważnej przyczyny zaniedba stawić się w terminie przeznaczonym, podpadnie karze należytej, a jeżeli zwłoka przechodzi 6 tygodni, uważanym będzie za zbiega wojskowego.

Der Reservemann untersteht in Strafsachen der Militär-Gerichtsbarkeit — in bürgerlichen Rechtssachen aber außer der Zeit der aktiven Dienstleistung den Zivil-Gerichten.

Zur Erfolglassung des für einen Reservemann bei den Zivil-Gerichten erliegenden Vermögens, und zur Schließung einer Ehe ist die Bewilligung jener Militärbehörde nöthig, welche ihm dieselbe zu ertheilen gehabt hätte, wenn er in aktiver Dienstleistung stünde.

Der Reservemann wird auf sein Begehren in den aktiven Dienststand zurück übernommen, wenn er vollkommen dienstitauglich ist, muß jedoch in diesem Falle während der ganzen noch übrigen Zeit seiner Reserve-Verpflichtung in der aktiven Dienstleistung verbleiben.

Der Reservemann kann sich zu jeder Zeit als Freiwilliger reengagiren lassen, und es steht ihm dabei die Wahl des Truppenkörpers frei, in soferne er zu selben nach den bestehenden Vorschriften geeignet ist.

Im Erkrankungsfalle hat jeder Reservemann den Anspruch, in das nächste Militär-Spital aufgenommen zu werden.

Der Reservemann, welcher bei einer speziellen oder allgemeinen Einberufung der Reserve den Einrückungs-Termin ohne giltige Ursache versäumt, wird bestraft, und wenn diese Versäumniß über 6 Wochen dauert, als Deserteur behandelt.

Brzeg ozdobiony będzie godłami wojskowemi.

Formularz V.

Nr. Protokółu

(herby cesarskie)

Korpus wojska lub bransza

Nr. głowy

D y m i s y j a

Kapral N. N. **urodzony w roku**.......... **w miejscu**.................... **powiecie** .... **obwodzie**.................... **kraju**.................... **okręgu werbowniczym pułku piechoty**.......... **Nr.**.......... **religii**.......... **stanu**.......... **profesyi**.................... **służył** (wiernie, walecznie, zaszczytnie) **w** .... **przez** .... **lat** .... **miesięcy** .... **dni jako szeregowiec** (gefrajter i kapral), **dalej w rezerwie przez** .... **między temi był** cztery miesiące **w służbie czynnej, w ogóle zatem przez**.......... **odbył** wyprawę wojenną.......... został w niej rannym i zaszczyconym był.......... za waleczność, której dał dowody w potyczce pod..........

(**Tenże** kapral **ma prawo nosić** medal srebrny za waleczność...... Klasy......)

Uczyniwszy zupełnie zadosyć przepisanemu przez ustawę obowiązkowi noszenia broni (jak na prawego żołnierza przystoi) kapral **N. N. wypuszczonym jest niniejszem na jego własne życzenie od służby wojskowej, i oświadcza się oraz na mocy niniejszej dymisyi, iż zupełnie wolnym zostaje od wszelkiego obowiązku wojskowego jakiegobądź nazwiska.**

(**Wyżwspomniony, obecnie dymisyjowany** kapral, **zasługuje ze względu na** zaszczytną konduitę, **aby go jako ochotnika znowu zaciągnać, jeżeli o to prosi i za zdatnego uznanym będzie, według obowiązujących w tej mierze przepisów).**

(**W ogólności zaleca się niniejszem powszechnie tego dobrze** (wielce) **zasłużonego dymisyjowanego** kaprala N. N., **wzywa się wszystkich, ażeby mu na prośbę jego, w razie potrzeby, wszelkiej ile możności pomocy swej udzielali).**

.... dnia.................... 18......
(pieczęć służbowa).

Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości,
(komendant korpusu wojska lub branszy).

(przypisek komisaryjatu wojennego).

Potwierdza się wypełnienie obowiązku wojskowego z tym dodatkiem, iż wyż rzeczony żołnierz, z dniem.......... **ze stanu pułku**..........

C. k. komisaryjat wojenny....................
dnia.......... **18**......

N. N.

(pieczęć służbowa).

(Komisarz wojenny).

Die Einfassung wird mit einigen militärischen Emblemen verziert werden.

Formulare V. Protokoll-Nr.

Kaiserlicher Wappen.

Truppenkörper oder Branche. **Kopf-Nr.**

A b s c h i e d.

Korporal N. N. **geboren im Jahre** .... **Ort** .... **Bezirk** .... **Kreis** .... **Land** .... **Werbbezirk des Infanterie-Regiments** .... **Nr.** .... **Religion**......... **Standes** .... **Profession, hat bei** .... **durch** .... **Jahre** .... **Monate** .... **Tage als Gemeiner**, Gefreiter und Korporal, **dann in der Reserve durch** .... **worunter** vier Monate **in Aktivität, im Ganzen daher durch** .... (treu, tapfer, ehrenhaft) **gedient**, (den Feldzug .... mitgemacht, während desselben eine Blesur erhalten, und ist wegen seiner im Gefechte bei .... bewiesenen Tapferkeit mit .... ausgezeichnet worden).

(Dieser Korporal **ist berechtiget**, die silberne Tapferkeits-Medaille .... Klasse ꝛc. zu tragen).

Nachdem Korporal **N. N. der im Gesetze vorgeschriebenen Wehrverpflichtung** (als braver Soldat) **vollkommen** Genüge **geleistet hat, so wird derselbe seinem eigenen Wunsche gemäß hiemit aus dem Militär-Verbande entlassen, und durch gegenwärtige Abschieds-Urkunde von jeder wie immer benannten Wehrpflicht gänzlich entlediget erklärt.**

(Der vorbenannte, nunmehr verabschiedete Korporal **verdient nach seiner** vorzüglichen Konduite **als Freiwilliger reengagirt zu werden, falls er darum ansucht und nach den bestehenden Vorschriften hiezu geeignet ist).**

(Ueberhaupt wird dem verabschiedeten Korporal N. N. **hiemit die wohlverdiente Anempfehlung zu Theil und hiebei das Ersuchen ausgedrückt, demselben auf seine allenfalsige Bitte, jeden thunlichen Vorschub leisten zu wollen).**

.... am .... 18 ....

(Dienstsiegel).

Seiner k. k. Apostolischen Majestät
(Kommandant des Truppenkörpers
oder der Branche).

(Feldkriegskommissariatische Klausel).

Die Richtigkeit der hiernach erfüllten Wehrpflicht wird mit dem Beisatze bestätiget, daß dieser Mann mit ...... bei dem Regimente ...... außer Stand kömmt.

K. K. Feldkriegskommissariat zu ......
am .... 18 ....

(Dienstsiegel.)

N. N.
(Feldkriegs-Kommissär).

Formularz VI.

Pułk N. N.

R a p o r t

o stanie własnej rezerwy z końcem Lutego..................

Nazwiska okręgów werbowniczych i krajów, w których zamieszkują żołnierze od rezerwy	feldfeblów i podobnej szarży	kapralów	gefrajtrów	szeregowych i innych	Razem
Pułk piechoty Nr. 1 w Morawii..................................					
„ „ w Czechach..........................					
„ „ w Węgrzech..........................					
i t. d.					
razem............					

Sign.

Formulare VI.

N. N. Regiment.

Rapport

über den Stand der eigenen Reserve-Mannschaft mit Ende Februar ....

Benennung der Werbbezirke und Länder, in denen sich die Mannschaft aufhält	Feldwebel und Aequiparirende	Korporale	Gefreite	Gemeine und sonstige	Zusammen
Infanterie-Regiment Nr. 1 in Mähren					
N. N. " " " in Böhmen					
N. N. " " " in Ungarn					
und so fort					
Zusammen					

Sign.

Formularz VII.

Komenda okręgu werbunkowego N. N.

R a p o r t

o wszystkich żołnierzach od rezerwy.......... znajdujących się z końcem Lutego w tym okręgu werbowniczym.

Oddziały i bransze, do których stanu rezerwy żołnierze należą	feldfeblów i podobnej szarży	kapralów	gefrajtrów	szeregowych i innych	Razem
Pułk piechoty Nr. 7. (nazwisko).. Pułk piechoty Nr. 12. i t. d. każdy pułk piechoty ze swoją liczbą..					
razem piechoty					
Batalijon strzelców Nr. 4 .... " " Nr. 16					
razem strzelców					
Pułk kirysyjerów Nr. 1 .... " dragonów Nr. 4 .... " ulanów Nr. 2					
razem kawaleryi					
Pułk artyleryi Nr. 2 .... " " Nr. 5					
razem artyleryi					
Pułk inżynijeryi Nr. 1 .... " " Nr. 2					
razem inżynijeryi					

Formulare VII.

N. N. Werbbezirks-Kommando.

Rapport

über die gesammte mit Ende Februar .... in diesem Werbbezirke effektive Reserve-Mannschaft.

Truppen und Branchen, in deren Reserve-Stand die Mannschaft gehört	Feldwebel und Aequiparirende	Korporale	Gefreite	Gemeine und sonstige	Zusammen
Infanterie-Regiment Nr. 7 (Name) .... Infanterie-Regiment Nr. 12. u. s. f., alle Infanterie-Regimenter mit ihren Nummern					
Zusammen Infanterie					
Jäger-Bataillon Nr. 4 .... Jäger-Bataillon Nr. 16					
Zusammen Jäger					
Kürassier-Regiment Nr. 1 .... Dragoner-Regiment Nr. 4 .... Uhlanen-Regiment Nr. 2					
Zusammen Kavallerie					
Artillerie-Regiment Nr 2 .... Artillerie-Regiment Nr. 5					
Zusammen Artillerie					
Genie-Regiment Nr. 1 .... Genie-Regiment Nr. 2					
Zusammen Genie-Truppen					

Oddziały i bransze, do których stanu rezerwy żołnierze należą	feldfeblów i podobnej szarzy	kapralów	gefrajtrów	szeregowych i innych	Razem
Razem:					
z piechoty					
„ strzelców					
„ kawaleryi					
„ artyleryi polowej					
„ inżynijeryi					
„ korpusu pijonijerów i flotyli					
„ korpusu rakietników					
„ furwezów					
„ branszy remontowej					
„ branszy mundurowej					
„ batalijonów sanitarnych					
„ batalijonów garnizonowych					
„ batalijonów kordonowych					
ze szpitalów garnizonowych					
z korpusu marynarki					
Ogółem rzeczywistego stanu armii					
do tego: z żandarmeryi krajowej i ze straży policyi wojskowej					
Ogół wszystkich żołnierzy od rezerwy					

Sign.

Summe aus dem wirklichen Armee-Stande				
Hiezu: Land-Gensd'armerie und Militär-Polizeiwache				
Hauptsumme aller Reservemänner				

Sign.

Truppen und Branchen, in deren Reserve-Stand die Mannschaft gehört	Feldwebel und Aequiparirende	Korporäle	Gefreite	Gemeine und sonstige	Zusammen
Zusammen:					
Infanterie					
Jäger					
Kavallerie					
Feld-Artillerie					
Genie-Truppen					
Pionier- und Flottillen-Korps					
Raketeur-Korps					
Fuhrwesen					
Beschäl- und Gestütwesen					
Monturs-Branche					
Sanitäts-Bataillons					
Garnisons-Bataillons					
Kordons-Bataillons					
Garnisons-Spitäler					
Marine-Körper					